

Nwa'anli choshi Roma Kaon nu pa tho nnu

Poo ni na'an nwa'anli yei mfe ni pa ghan pin mon choshi la'ataon Roma. Nwa'anli yei noon na Minnwi ni nchu'o Poo no nghan ntaon yi. A ni na'an mfe no ligai nu vugu na pugu ghere vi no ghei nu ni nkini pwa pisha'akho krao ngei la'ataon yugu na a po ngei nii minaon ne. Poo pini mfi'i yaon na fa'o nu pin mbin Jisho yie gho ne pugu pa nkwan ha'an ghan pin fa'o no chho nu chombhi yugu ne. A pini nu'un nchwie na pi ji nnu na Minnwi ni nka'a nu mon mbhi ne ntogo pi mbho Jisho Krishto mbo muun Foon Devi. Yie gho noon nu na Minnwi thi nkuon kana yi na a ni ngwra pugu pa ngwa Ishrae ne.

Nwa'anli yei shwei via na ngwa Juu pugu pa ngwa taon nduon po pi pa ngusha'a nne mfa'o no fa'o nu njó. A pini nu'un noon ni pia na Minnwi lógo nthi mi no chwie nu ngwa Juu pugu pa taon nduon pugu po yi ndindi ntogo pi nkuon khu nu Jisho Krishto mbini nku'o. Nwa'anli yei gha ndwigi nu, mfi'i nkwan ha'an pa ghan pin fa'o no chho nu chombhi yugu mon pin ne.

Mā'an nu chrà

¹ Nwa'anli yei lo mbho mu Poo, mbo muun fa'a Krishto Jisho. Pi ge a na mbo nghan ntaon Krishto, Minnwi chu'o a na nchi pwa pisha'akho

yi, ² ɲa a ni ɲkā'a fie ndii ntɔgɔ pi mbhɔ pa ɲjɛli'i pi mon ɲwa'anli Minnwi yi taɔntaon. ³ Pwa pisha'akhɔ ghɔ pɔ nthe Muun vi, ɲa mon freinon pi ni mbhi vi mon ndaanon Furon Devi ne. ⁴ Ntɔgɔ pi mbhɔ Jijwe taɔntaon, pi ni non vi ni mme ghrɪ ɲa a Muun Minnwi ntɔgɔ pi mon ku'ɔ nu mi mon gu, mbɔ ju Jishɔ Krishto mbɔ Taathɔ via. ⁵ Pia tɔgɔ mbhɔ Krishto mfā'o shina mbini mbɔ ghan ntaon, nɔ chwie nu nguon gwɔ taon nduon ya'o nchɔ llo mon pin nthe ligi yi, ⁶ pugu pa pɛi ɲa pi gɛ vɛi ɲa pɛi pɔ yi Jishɔ Krishto ne.

⁷ Nā'an pi ni nguon vɛi ghao ɲa pɛi pɔ la'ataon Roma ne, ɲa Minnwi khwā vɛi ndɔ ɲgɛ vɛi ɲa pɛi pɔ gwɔ pi pi taɔntaon ne.

Pwapun pugu pa ghghri llo mbhɔ Minnwi mbɔ Tāa via pugu Jishɔ Krishto mbɔ Taathɔ pɔ ni pɛi.

Pɔɔ khwā nu nɔ ghɛi nu la'ataon Roma

⁸ Mfuron ntɔo Minnwi a ntɔgɔ mbhɔ Jishɔ Krishto nthe vɛi, nthe ɲa pi chii pin yɛi mon nguon mbhi. ⁹ Nthe ɲa Minnwi ɲa mfā'a mbhɔ yu ni nguon njù'ɔ a ghao mon pwa pisha'akhɔ Muun vi ne minkwentie a ɲa ɲga ngu'ɔ ɲkwin vɛi, ¹⁰ nguon ndii ghao mon luon Minnwi a, nduon nu ɲa Minnwi mbin, kan minthe ndugu nthɔ nɔ yɛi nu vɛi. ¹¹ Nthe ɲa ɲkhwā nu nɔ yɛi nu vɛi, nne nɔ ghrà nu pichɛi fé llo mbhɔ Jijwe Minnwi ni pɛi nɔ mā'an nu ghrɪ yɛi. ¹² Yie pɔ nɔ chhu nu ɲa minthe pia mā'an ghrɪ non pia ntɔgɔ pi ɲkuon pin yia, mbɔ pin yɛi pugu pa nyan.

¹³ Ntā'a nu pɛi ji, ma pa lin pan, ɲa ɲkwo pī'i nɔ thɔ nu ɲjɛi vɛi ɲgenge ndɔ pa nnu wu'ɔ ndi'i a li'i nɔ thɔ nu, nne ɲa minthe fā'a a ghɛre ɲkara

pichəi ηgwa shina pəi wu'ɔ nɔ ha'an a lɔgɔ li'i shina pa pichəi ηgwa taon nduon. ¹⁴ Mfā'o ηkrù chīi nu pwa pisha'akhɔ ni pa ηguon taon taon ghao, ni pa ghan shieligi pugu pa ghan moon trū, ni pa ghan shiethɔ pugu pa na. ¹⁵ Nne ki'ε n̄thɔ ηkhwā nu nɔ chīi nu ηk̄ini pwa pisha'akhɔ ni pəi ηkaa pəi ηa pəi pɔ mon la'ataon Roma nε.

Ghrí ηa a pɔ mon ηk̄ini pwa pisha'akhɔ nε

¹⁶ Ndɔ nji'i mfā'o lrithɔ nthε ηk̄ini pwa pisha'akhɔ, nthε ηa a nji Minnwi nɔ kie nu ndūgu ni sheshenon ηa a piη nε, fūon yi pɔ ηgwa Juu, ni pa ηgwa taon nduon ki'ε. ¹⁷ Mon ηk̄ini pwa pisha'akhɔ ghɔ, pia yəi ηkwan ha'an Minnwi fā'a nɔ chwīe nu ηgwa kā'o ligi yu nε, llo mon piη, ndugwi ηkuon piη. Nɔ ha'an pi nā'an ηa, "Nɔn ndindi shi mfā'o chɔmbhi ntɔgɔ pi ηkuon piη."

Piɔtua Minnwi nthε phi

¹⁸ Nthε ηa mme piɔtua Minnwi nɔon non yi llo pɔ nthε ηguon ki pɔgɔ Minnwi pugu pa mbha nnu tətəi ηgwamishua, ηa pugu tɔgɔ mon phi yugu mfrēi nnu shini. ¹⁹ Nthε ηa yaon ηa minthe pi ji nthε Minnwi nε, yi shieshie ni pugu nthε ηa Minnwi nɔon ni pugu. ²⁰ Nthε ηa jē ndii ηa pi ni nchwīe mbhi nε, pi kwo ya nji mbha nnu Minnwi ηa minthe pa'a pi lɔ n̄jəi nε, nɔ nji yi ki ndugwi yi, ni púon yi nɔ Minnwi, pi ya nji shishi'i ntɔgɔ pi ηkuon pa yaon ηa a chwīe nε. Nthε yie ghɔ, mba'a pugu nu'un nchu ηa, "Mi ni nji ni khɔ!"

²¹ Nthε ηa nji'i nthε nɔ ha'an pugu ni nji Minnwi nε, pugu shini ndɔ nga'o vi nɔ Minnwi

ki mfe tōo nu ghɔ, pugu gū pa ηgwa ghagha mon mbī'i nu nnu yugu, nne njū'ɔ nāna ηa pugu fā'o ne linaon ni njiηnjij. ²² Pugu chhu nu ηa pugu ghan shiethɔ, ntaon pa na. ²³ Fie ηa pugu ka ni ηga'o pi Minnwi ηa a shi'a ma ηkhu ne, pugu kara ηga'o pi pa maon kúon ηa a fhi ηonmishua ηa a ghà ηkhu ne, pugu pa mishi, ni pa minyien pugu pa mimaon shatei.

²⁴ Nthe yie, Minnwi cha'a vugu mfe ni shōrɔ nu pa nnu tɔtrɔ ηa njū'ɔ yugu khwā nu ne, pugu chwīe pa nnu fefhe shina pugu. ²⁵ Nthe ηa pugu kwri nnu shini nthe Minnwi ni le'ingien, ηkara ηga'o ndɔ mfā'a mbhɔ yaon ηa pi chwiechwie ne mien ηon ηa a chwīe ju maon pighɔ ne, mbɔ ηon ηa a pie ηa pi gha'o vi ki ndugwi yi ne. A yie.

²⁶ Nthe yie ghɔ, Minnwi cha'a vugu mfe ni shōrɔ nu pa nnu tɔtrɔ. Nji'i nthe pi pinje pugu kara ηkwan ha'an a pie ηa mingwe yəi mimbia ne mbini njəi pi nōon pugu. ²⁷ Pimbia ηkaa pugu kara ki lɔ nji non pi pugu pa pinje ηkwan ha'an a pie ne, ηka fā'o pi titini shōrɔ nu nɔ ji nu pichəi pimbia, nthe yie ghɔ, pugu fā'o njɔ ηa a kā'o ne nthe fən yugu.

²⁸ Ndɔ nɔ ha'an pugu shini ndɔ mbī'i a kā'o nɔ ji nu Minnwi ne, Minnwi cha'a vugu mfe ni mbī'i nu nnu pa ηgwa piphi ηa pugu chwīe pa nnu pɛ ηa a pie ηa ki'i pugu chwīe ne. ²⁹ Pugu ni ndinaon ni ηguon ηkwan mbha nnu tətəi, phi, lúa, kipina. Pugu linaon ni kighi'ə, mbɔ pa njwi ηgwa, minduonduon, mifi, mbha nnu pīna ηgwa. Pugu pa ghan nchhú, ³⁰ ghan chhu

nnu phi tho ngwa, ghanj pına Minnwi, ghanj nchi'eshə, ghanj mā'anj ntinta'ο, ghanj kwēi njù'ο, ghanj pa'ο pa phi, ghanj chī'ə nchò pa tǎa, ³¹ pa na, ki piñ, ghanj ki khwǎ ngwa nduonj, ghanj ki nōonj kwoshini. ³² Nji'i nthe pi nò ha'anj pugu ji pa gí Minnwi ña ngwa pε ña pugu chwīe ñkwanj nnu pigho pie ña pugu khu nε, pa'a pugu lo ñgu'ο nchwiechwīe, pugu piñ ngwa pε ña pugu chwīe ñkwanj nnu pigho nε ñkaa pugu.

2

Minnwi ghà nsha'a ngwa pi monj ndindi

¹ Nthe yie ghò, gò ha'anj ο tuo pa ngwa nduonj nò pa ñgusha'a nε lo ñji'i mfā'ο shina nò chhu nu ña ο shi lo ñji'i ñji. Nthe ña monj tuo nu ngwa nduonj nò pa ñgusha'a, ο nōonj nonj yò nò ñgusha'a, nthe ña gò ña ο wēiñ ngwa nò pa ñgusha'a nε wu'ο nthò nchwie pi pa ñkwanj nnu ha'anj pugu chwīe nu nε. ² Pia ji ña Minnwi chwīe a kā'ο ndii ña a sha'a pa ngwa ha'anj pugu chwīe ñkwanj nnu pei nε. ³ Shuonj a, ο pī'i ña ο shi ntei shá'a Minnwi, mbo gò ña ο tuo ngwa nò pa ñgusha'a nthe pa nnu ha'anj pugu chwīe, ndò nchwie pi pa nnu pigho ñkaa ghò nε? ⁴ Ki ο chī'ə mme pwapuñ yi pugu pa tiishii, ni wēiñ njù'ο yi ki lo ñji nu ña pwapuñ Minnwi fā'ο nò chwīe nu ο pā'a ñkūnu yò ni phi?

⁵ Ndò nthe tinithò yò pugu pa njù'ο yò ha'anj ο lo ntā'a nu ñkwri nε, ο tho ñkiri pigitua Minnwi a lε nshwi'i mbiñ ghò monj llembhi ña Minnwi ma nōonj pigitua yi pugu pa ñkwanj ha'anj a ghà nsha'a ngwa monj ndindi nε. ⁶ Minnwi ma

ηκινειη sheshenon wu'ɔ no fi'i fà'a yi. ⁷ A shi mfe chombhi ki mme ni ηgwa pe ηa pugu wēin njù'ɔ yugu ntho nchwīe nnu shi'i, ntho ntā'a pi ndigha'ο pugu pa lieη ni chombhi ki ndugwi yi ηa Minnwi ghà mfe ne. ⁸ Ndo ni ηgwa pe ηa pugu wu'ɔ ntā'a pi yugu nnu ki lo mbiη nnu shini ne, ntho nchwīe pi pa nnu ha'an a lo nji'i ηkā'ο ne, a shi mfe wuwuru ηgə'i ni pugu. ⁹ Nḡə'i pugu pa yú'ɔ shi mbo ni ηguon ηgwa pe ηa pugu chwīe phi ne, fūon yi ni pa ηgwa Juu mbra ki'ε ni pa ηgwa taon nduon ηkaa pugu. ¹⁰ Ndo Minnwi shi mfe ndigha'ο pugu pa lieη pugu pa ghighri ni ηguon pa ηgwa ηa pugu chwīe shi'i ne, fūon yi ni pa ηgwa Juu mbra ki'ε ni pa ηgwa taon nduon, ¹¹ nthε ηa Minnwi shi'a nōon shieligi.

¹² Nthe ηa ηguon ηgwa ha'an pugu chwīe phi ki lo mfā'ο gí shi ηgu'ɔ ηkhu pi ki lo ntogo pi ηkuon gí, ndo ηguon pa ηgwa ηa pugu fā'ο gí ndo nchwīe phi ne, pi shi nsha'a vugu ni gí gho. ¹³ Nthe ηa a lo nji'i mbo pi pa ghan ya'ο gí ηa pugu pa ηgwa ndindi ligi Minnwi, a ghà mbo pi ηgwa ηa pugu chwīe nnu ha'an gí chhu ne ηa Minnwi shi nsha'a ηa pugu pa ηgwa ndindi. ¹⁴ Ndiη ηa njù'ɔ ηgwa taon nduon ηa pugu lo nji'i mfā'ο gí na'an ni pugu, pugu chwīe nnu ha'an gí chhu ne, nji'i nthε pi no ha'an pugu lo nji'i mfā'ο gí ne, nōon ηa a gí ni pugu. ¹⁵ Mbha nnu pugu nōon ηa pi nā'an nnu ηa gí tā'a nu ηa pi chwīe ne mon njù'ɔ pugu, ηgantho yugu wēin vugu ηa pugu chwīe ntəi ki ηkwe ntie yugu ηa pugu chwīe a kā'ο. ¹⁶ Nne, no ha'an pwa pisha'akho ηa ηga nchii chhu ne, yei ηkwan ha'an a le mbo

mon llé gho, ndii ña Minnwi ma ntogó mbin Jisho Krishto nsha'a ñguon pa nnu lëin ha'an ñgwa pī'i nu njù'ó pugu ne.

Ngwa Juu pugu pa Gí

¹⁷ Ndo ni gò ó mēin non yó ni non Juu ñji'è non yó ñkuon gí Mushi mfā'ó titene nthe shina yèi Minnwi. ¹⁸ Ó ji nnu ha'an a tā'a nu ña ó chwīe ne, ndo ñjé'i llo mon gí ñkwan ha'an minthe ó tere nnu ña a kā'ó ne. ¹⁹ Ó ya fā'ó tininju'ó ni non yó ña gò nduthó yó ñgan ñōon shendaon ni pa nchriligi, mbo li'é ni pa ñgwa pe ña pugu pó mon ñjinjin ne. ²⁰ Ó pī'i ña ó ñgan yu'u pa na, ñgan ye'i pa mikə'i. Nthe ña ó fā'ó tininju'ó ña gí Mushi fe ñguon lina pugu pa nnu shini ve.

²¹ Gò ki'é ña ó ye'i ñgwa nduon ne, a pó kbo pa'a ó lo ñjé'i non yó? Nò ha'an ó chíi nu ña ki'i pi yōo ne, ó ghà njōo? ²² Gò ña ó chhu ña ki'i ñgan lán kwo shúon ne, ó ghà ñkwo shúon? Gò ña ó pīna pa nnwi ne, ó ghà njōo yaon mon nda pa nnwi? ²³ Gò ña ó tene nu ni gí ne, chí'è Minnwi ntogó pi ñkuon pə'i nu gí. ²⁴ Nò ha'an pi nā'an mon Ñwa'anli Minnwi ña, "Pi we'i ligi Minnwi shina pa ñgwa taon nduon nthe vèi."

²⁵ Nthe ña ó nchwīe nnu ña gí chhu ne, kan nii nu mō ñgunu mbrei fā'ó ghère. Ndo ó mien ki chwīe nnu ña gí chhu ne, kan nii nu mō ñgunu mbrei lo mfā'ó ghère ve, nne ó pó nò ñgwa taon nduon ña pugu lo ñji'i nii ñgunu mbrei ne. ²⁶ Nenne, non ña a lo ñji'i nii ñgunu mbrei ne ñchwīe nnu ha'an gí chhu ne, pa'a Minnwi lo ndii vi nò ha'an a pó pi non ña pi ni'in vi

ngunu mbrei? ²⁷ Shishini, pa ngwa taon nduon ha'an pugu shi lo nii ngunu mbrei, ndo nu'on gi Minnwi ne, shi ngwēin v̄ei mbo pa ngwa Juu, na p̄ei fā'o gi Minnwi na pi nā'an ne, mbini nii ngunu mbrei, ndo ngu'o mbini nkara mb̄ei gi gho ne no pa ngusha'a.

²⁸ Nthe na yich̄ei non lo mbo fo na a non Juu ngu'o nthe pi na pa t̄aa pi ni mbo pa ngwa Juu ndo pa'a nnu nii ngunu mbrei lo mbo pi yi freinon ha'an a nthe pi ȳei ne. ²⁹ Ndo nkien non Juu po pi mon gho, ndo nii nu ngunu mbrei po pi nnu mon nj̄u'o, ntogo pi mbho Jijwe Minnwi, ki lo ntogo pi nkuon gi na pi nā'an ne. Nkwan non gho shi'a mfā'o ndigha'o yi pi llo mbho nonmishua, a gha mfā'o pi llo mbho Minnwi.

3

Ngumon mbhi ghao gū shá'a

¹ Ti gh̄ere po nu non Juu ki'e po pi k̄ho? Ki gh̄ere nii nu ngunu mbrei po pi k̄ho? ² A yien mon ngumon puon shendaon. F̄on yi po na Minnwi ni mfe nk̄ini yi pi ni pugu.

³ Ti ä mbo na pich̄ei shini ndo nchw̄ie nnu na pugu fā'o no chw̄ie nu ne, mien nu yugu ki lo nchw̄ie nnu na pugu fā'o no chw̄ie nu ne shi ndi'i Minnwi no chw̄ie nu nnu ha'an a k̄a'a ne?

⁴ Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! Minnwi shi ngu'o mbo ngan nnu shini, nji'i nthe pi no ha'an ngumon pa ngwamishua pa nde'i ngien ne. Wu'o no ha'an Nwa'anli Minnwi chhu na,

“Na minthe pi ȳei gho no non nd̄indi mon chr̄a ȳo,

ndo ndii ɲa pi sha'a gho ne, jo chɛiɲ."

⁵ "Ndo," yichɛi ɲoɲ nthe a chhu ɲa, "ti ä mbo ɲa pa ntɛi pia ghɛre no nɔoɲ nu ndindi Minnwi kaɲ minthe pia chhu pi ɲa? ɲa Minnwi fāaɲ ndii ɲa a fe njó ni pia ne?" (Nchrā yei pi no ɲoɲmishua). ⁶ Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! Nthe ɲa a mbo nenne, Minnwi kie pi neiɲ nsha'a mbhi ki'ɛ? ⁷ Yichɛi ɲoɲ nthe a pini nchhu ɲa, "Ndo, ti ä ntɔgo pi ɲkuoɲ le'ingieɲ a nnu shini Minnwi ya ntaoɲ paa no fe nu ntou ndigha'o gho, pi pini nu'uy nsha'a a no nchwīe phi pi ɲa?" ⁸ A po kho ki'ɛ pa'a o lo nchhu ɲa, "Pia chwīe phi nne ɲa minthe a tho ni shi'i?" Pichɛi pa ɲgwa we'i a ntɔgo pi ɲkuoɲ tigi nnu tho mu ɲa yei nnu ɲa nchhu ne. Pi shi mfe njó ni pugu no ha'an a pie ne.

Nguoɲ ɲgwa ghaɲ phi

⁹ Pia chhu ɲa ki'ɛ? Pia ɲa pia ɲgwa Juu ne po shi'i nchaa vugu? Nga! Pia lo mbo shi'i nchaa vugu kaɲ shigɛi. Nthe ɲa pia kwo nɔoɲ ɲa pa ɲgwa Juu pugu pa ɲgwa taɲ nduoɲ ghao po mbho phi. ¹⁰ No ha'an pi nā'an ne:

"ɲoɲ ndindi lo mbo nji'i nthe pi ta'a yi,

¹¹ ɲoɲ ɲa a ji nnu ne lo nji'i mbo fo.

Pa'a yichɛi ɲoɲ lo mbo ɲa a shigi Minnwi.

¹² ɲguoɲ ɲgwa shrī ɲkūnu yugu ni Minnwi,
pugu fāaɲ ndaoɲ ghao,

yichɛi ɲoɲ lo nji'i nchwīe nnu ɲa a pwa,

Nji'i nthe pi ta'a yi."

¹³ "Chrā yugu luɲ no fún khu ɲoɲ ha'an pi fi'i.

Pugu lōgo liɲ yugu no fiɪ nu ɲgwa no gho."

"Ngò pa mikwiɲ po la'o ghrāo nchò yugu."

- 14 “Nchò yugu linaon ni nchònɔ pugu pa lwilwi chrà shāan li’i.”
- 15 “Kwo yugu chigəi nɔ ghəi nu njwi non.
- 16 Piri nu pugu pa ngə’i nūan nɔ pa pa’o pugu sheshe li’i ha’an pugu ghəi nɛ.
- 17 Pugu lɔ nji’i nji nkwan ha’an pi ghà ntɔgɔ nchhɔ ni ta’anggi nɛ.”
- 18 “Pugu lɔ nji’i njəi na pugu fā’o nɔ fā’o nu pɔgɔ Minnwi.”
- 19 Ndwe pia ji na sheshe nnu na gí Mushi chhu nɛ, a chhu pi ni ngwa pɛ na a thɔ sha’a vugu nɛ, nne na minthe nchò nguon ngwa chri, Minnwi shi sha’a nguon nkuan mbhi. ²⁰ Nthe na minthe pa’a sheshenon lɔ nkā’o ligi Minnwi ntɔgɔ pi nkuan chwīe nu nnu ha’an gí tā’a nu nɛ, nthe na gí wu’ɔ mbɔ pi nɔ chwīe nu pia ji phi yia.

Kā’o nu ligi Minnwi tɔgɔ pi nkuan pin

²¹ Ndɔ ndwe, Minnwi nōon shendaon ha’an mimfɛ ngwa kie fɔ mbɔ ngwa ndindi shhi yu nɛ. A lɔ mfā’o sheshe nnu nɔ chwīe nu ni nū’ɔn nu yaon ha’an gí tā’a nu na pi chwīe nɛ. Ndɔ gí Mushi pugu pa nnu pɛ na pa njəli’i Minnwi ni nā’an nɛ ni nchrā nthe shendaon yei. ²² Pi chwīe pia pɔ ngwa ndindi ligi Minnwi ntɔgɔ pi nkuan yi’ə nu non mbin Jishɔ Krishto ni sheshenon na a pin nɛ. Nthe na kwri shi lɔ mbɔ, ²³ nthe na nguon ngwa chwīe phi nne ki lɔ nu’un nchəin nthinƙwo ndigha’o Minnwi. ²⁴ Ndɔ pi chwīe pia pɔ ngwa ndindi pi nɔ fé llo nkuan pwapun Minnwi ntɔgɔ pi mbhɔ Krishto Jishɔ na a yuon via mfu’u mon nkii phi nɛ. ²⁵ Minnwi fɛ Jishɔ pi nɔ yaon fɛ’ingien na a fu’u pigitua ju Minnwi

nthe phi ntɔɔ pi monj chhi yi. Minnwi li'e phi ngwa ndii na pugu fa'o pinj mbinj Jisho Krishto ne. Minnwi ni nchwie yei no nonon nu na a nonon ndindi, nthe na monj weinj njũ'o na a ni mfa'o ni ghan phi ne, a ni mienj ki lo mfe njɔ phi na pi ni nkwo chwie ne. ²⁶ A ni mbo nne pi no nonon nu ndindi yi monj ndii yei, nne na a po nonon ndindi ndo mbo ju mbo ngan nonon na a chwie sheshenon na a pinj Jisho ne, po nonon ndindi.

²⁷ Minthe ki'e pia nonon nonon yia pi ni kho? Yichai yaon lo mbo! Yei po nthe pi kho? A po nthe pi na pia chwie nnu na gi chhu ne? Nga! A po nthe pi na pia pinj. ²⁸ Nthe na pia lugiwi na nonon gha nkã'o mbo nonon ndindi ligi Minnwi ntɔɔ pi nkuron pinj, ki lo ntɔɔ pi nkuron chwie nu nnu ha'an gi chhu ne. ²⁹ Ki Minnwi wu'o mbo pi Minnwi pa ngwa Juu te'i vugu? A lo mbo Minnwi pa ngwa taon nduon nkaa pugu? Oon, a Minnwi ngwa taon nduon nkaa pugu, ³⁰ nthe na shishini, Minnwi ta'a yi, mbo ngan nonon na a shi nchhu na pa ngwa Juu, mbo ghan nii ngunu mbrei pa ngwa ndindi ntɔɔ pi nkuron pinj. Pa ngwa taon nduon nkaa pugu, mbo ghan ki nii ngunu mbrei wu'o mbo ngwa ndindi ntɔɔ pi nkuron pinj. ³¹ Yei nonon na ntɔɔ pi nkuron pinj pia pigei gi? Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! Pia ka chwiechwie nnu na gi chhu ne lɔgo li'i.

4

Abraham ni mbo nonon ndindi ntɔɔ pi nkuron pinj

1 Ti pia shi nchhu ki'ε ηα Abrahaη ηkhu tãa via ni nshei pi kho mon freinonj?*

2 Nthe ηα Abrahaη kaη ni mbo yi ndindi shhi Minnwi ntogɔ pi ηkuonj pa fã'a, a kaη ni mfã'o nnu no kwēi nu njù'ɔ yi no ghɔ, ndɔ pa'a ndɔ mbo pi shhi Minnwi.

3 Nwa'anli Minnwi chhu pi ηa, "Abrahaη ni mbinj Minnwi, nthe pinj yi, Minnwi lɔgɔ vi no ηon ndindi."

4 Ndwe, ni ηon ηa a fã'a, pi shi'a mēinj pe yi pi ni kineinj, a pɔ pi yaonj ηa a fã'a fã'a mfã'o.

5 Ndɔ ni ηon ηa a lo nji'i mfã'a, mbinj pi ηon ηa a ghà nchwīe ηgwa ki pɔgɔ Minnwi pɔ ηgwa ndindi nε, pi lɔgɔ pinj yi no ndindi shhi Minnwi.

6 Wu'ɔ no ha'an Devi ni nchrã nthe mbɔɔ ηa a pɔ mbinj ηon ηa Minnwi lɔgɔ no ηon ndindi ki lo nthe pi sheshe yaonj ηa ηon ghɔ chwīe:

7 "Mbɔɔ yi pa ηgwa pe ηa pi li'ε piphi yugu nε, ηa pi kuru phi yugu nε.

8 Mbɔɔ pɔ ni ηon ye ηa Taathɔ lo nji'i ndɔgɔ pi phi yi nε."

9 Mbɔɔ yei wu'ɔ mbo pi ni pa ηgwa ha'an pi ni'inj vugu ηgunu mbrei nε, ki a pɔ ni ghaη ki nii ηgunu mbrei ηkaa pugu? Pigi chhu ηa pi ni ndɔgɔ pinj Abrahaη no ndindi shhi Minnwi.

10 Pi ni ndɔgɔ ηa a ηon ndindi pi ndii kho? A ni mbo pi ndii ηa a ni nii ηgunu mbrei nε, ki ηkaonj a maa nii ηgunu mbrei? A ni mbo pi ndii ηa a shini ndɔ naa nii ηgunu mbrei nε.

11 A ni mfã'o li nii nu ηgunu mbrei no nɔonj nu ηa a ηon ndindi ntogɔ pi ηkuonj pinj monj ndii

* **4:1** 4:1 Pichəi ywerε nu nthe li'i yei pɔ ηa *Ti pia shi nchhu pi ηa ki'ε? Abrahaη pɔ pi ηkhu tãa via monj freinonj?*

ɲa a shini ndo naa nii ɲgunu mbrei ne. Lá'ó yi ni mbo no chwīe nu a pɔ tãa ɲguonɲ ɲgwa ɲa pugu piɲ ki lo nii ɲgunu mbrei ne, nne ɲa minthe pi lɔgo vugu no ɲgwa ndindi ɲkaa pugu, ¹² ndo mbini nchwīe a pɔ tãa pa ɲgwa ɲa pugu nii ɲgunu mbrei ne, ki lo mbo pi ɲgwa pe ɲa pugu wu'ɔ nii ɲgunu mbrei ne, mbini mbo ɲgwa pe ɲa pugu chho chombhi ɲkwanɲ piɲ ye ɲa Abrahanɲ tãa via ni nchho ɲkaonɲ maa nii nu ɲgunu mbrei ne.

Pi fã'ó kà'a ntɔgo pi ɲkuonɲ piɲ

¹³ Nthe ɲa kà'a ye ɲa a ni mbo ni Abrahanɲ pugu pa ndaanonɲ yi ɲa ɲkuonɲ mbhi shi mbo ji ne shini ndo ntho ntɔgo pi ɲkuonɲ gí, a ni ntho nthe pi ɲa a ni fã'ó piɲ, Minnwi lɔgo vi ɲa a ɲon ndindi. ¹⁴ Nthe ɲa a mbo ɲa Minnwi shi mfe yaonɲ ɲa a kã'a ne pi ni pa ɲgwa ha'anɲ pugu fã'ó gí Mushi ne, a nōonɲ ɲa piɲ lo nji'i mfã'ó ghère, ndo kà'a Minnwi pɔ nnu ghagha. ¹⁵ Nthe ɲa gí tho ni pigítua Minnwi, ndo li'i ha'anɲ gí shi lo mbo ne, pɔ'i nu gí shi lo mbo ɲkaa yu.

¹⁶ A chwīe yie kà'a gho yi'ə pi ɲkuonɲ piɲ, nne ɲa minthe kà'a gho yi'ə pi ɲkuonɲ pwapuɲ Minnwi. ɲguonɲ ndaanonɲ Abrahanɲ fã'ó tininju'ɔ no fã'ó nu, ki lo ɲgu'ɔ mbo pi pa ɲgwa pe ɲa pugu fã'ó gí Mushi ne, a pini mbo ni ɲgwa pe ɲa pugu fã'ó ɲkwanɲ piɲ Abrahanɲ, mbo tãa ɲguonɲ via ghao. ¹⁷ Wu'ɔ no ha'anɲ pi nã'anɲ ne, "Nchwīe gho ɲa ɔ pɔ tãa ntou pa la'ataonɲ," shhi Minnwi ɲa a piɲ ne, ɲa a ghà mfe chombhi ni ɲgwa pe ɲa pugu khu ne, chrà yi chwīe pa yaonɲ ɲa a lo nji'i mbo ne, pɔ.

18 Nji'i nthe pi ndii ña lá'ò fā'ò nu kwà'a shini ndo nji'i mbo ñe, Abrahan ñina ntho mfā'ò kwà'a, mbin nu ña a shi ngū tãa ntou pa la'ataon nthe ña Minnwi ni nchhu gho ña, "Yine fi'i ngwreion ña o shi mfā'ò ñe!" 19 Pin yi shini ndo nji'i nchi'i nji'i nthe pi ndii ña a ni ndii non yi a po no ha'an a kwo kukhu, nne nthe ña a ni ñkwo po no ta'a ñkii nga'o, ki ndii ña a ni ndii njai ña minthe pa'a Shera lo nu'un mbhi muun ñe.

20 Abrahan shini ndo mfā'ò khutho mon pin yi nthe kà'a ña Minnwi ni ñkwo fe gho ñe. A ni ñku'ò ntini mon pin yi no ha'an a ni mfe ndigha'ò ni Minnwi ñe. 21 Nja nji nu ña Minnwi fā'ò ghrí no chwie nu nnu ha'an a kã'a ñe. 22 A ni nchwie yie gho, pi lōgo pin yi no ndindi. 23 Ndo chrà gho ña, "Pi ni ndōgo vi no non kaka'o," pi shini ndo nã'an nthe pi ju tē'i vi, 24 a ni mbini mbo nthe via ñkaa pia. Pi shi ndōgo via no ñgwa ndindi, pia ña pia pin vi ña a ni mbi'i Jisho Taatho via mon gu ñe, 25 mbo ju ña pi ni mfe vi ña a khu nthe phi yia ñe, pi pi'i vi mon gu nne ña pia po ñgwa ndindi shhi Minnwi.

5

Fā'ò ta'anggi p̄ai Minnwi ntōgo pi ñkuon pin

1 Nthe yie gho, no ha'an pia po ñgwa ndindi ligi Minnwi ntōgo pi ñkuon pin ñe, pia fā'ò ta'anggi pia pa Minnwi ntōgo pi mbho Jisho Krishto mbo Taatho via. 2 Ntōgo pi mbho yu, pia pin nu'un mfā'ò shina ntōgo ñkuon pin no nii nu mon pwapun Minnwi ña pia thi fo ñe, mfā'ò pwanju'ò

mon kwà'a ña pia fā'o nɔ ghrā nu mon ndigha'o Minnwi nɛ.

³ Ki lo ñgu'ɔ mbo pi yei, pia pini nu'un mfā'o pwanju'ɔ mon ñgə'i, ñji nu ña ñgə'i ña pia yəi nu nɛ shi nthɔ ni wēiñ njù'ɔ, ⁴ wēiñ njù'ɔ thɔ ni mbha nnu shi'i, mbaa nnu shi'i thɔ ni kwà'a ⁵ ndɔ kwà'a shi'a ñji'i ñjiri ñon, nthɛ ña Minnwi shā'o khwǎ yi mon njù'ɔ pia ntɔgɔ pi ñkuon Jijwe yi ña a ni mfe ni pia nɛ.

⁶ Nthɛ ña nɔ ndii ña pia ni ñgu'ɔ ñkī'i nɛ, ndii ni ñga ñkā'o, Krishto khu nthɛ ghan ki pɔgɔ Minnwi. ⁷ Nthɛ ña a gha'a ni ñon nɔ khu nu nthɛ ñon ndindi, ñji'i nthɛ pi nɔ ha'an minthɛ ñon fā'o tininju'ɔ nɔ tā'a nu ñkhu nthɛ ñkien ñon nɛ. ⁸ Ndɔ Minnwi nōon khwǎ yi ni pia ntɔgɔ pi ñkuon taon nu Krishto a thɔ ñkhu nthɛ via ndii ha'an pia ni ñgu'ɔ mbo pa nchwīe phi nɛ.

⁹ Nthɛ yie ghɔ, nɔ ha'an pia pɔ pi ñgwa ndindi ligi Minnwi ntɔgɔ pi ñkuon chhi Jishɔ nɛ, a fi'i yi neiñ ña a shi ndūgu ni pia mbhɔ pigitua Minnwi. ¹⁰ Nthɛ ña ä mbo ña ndii ña pia ni mbo ni kipina pia pa Minnwi nɛ, pi ni nchini via pia pa Minnwi ntɔgɔ pi ñkuon gu Muun vi, ndwe ña pia kwo chini ñggì nɛ, pia shi ndūgu pi fi'i yi neiñ ntɔgɔ pi ñkuon chombhi yi. ¹¹ Ndɔ yine lo mbo ñguon yi, pia pini mfā'o pwanju'ɔ ntɔgɔ pi mbiñ Taathɔ via, mbo Jishɔ Krishto, mbo ñon ña pia tɔgɔ mbhɔ yu mfā'o chini ñggì pia pa Minnwi nɛ.

Gu tɔgɔ pi mbhɔ Adan, chombhi tɔgɔ pi mbhɔ Krishto

¹² Nthɛ yie ghɔ, wu'ɔ nɔ ha'an phi ni nii ñkuon mbhi ntɔgɔ pi mbiñ ta'a ñon nɛ, gu tɔgɔ mbiñ phi

nii nε, nne, gu shēre ηgwēiη ηguoη ηgwa ghao nthe ηa ηguoη ηgwa ghao chwīe phi. ¹³ Nthe ηa shishini, phi ni mbo moη mbhi Minnwi ma mfe gí, ndo pi shi'a nshia phi li'i ha'anη gí lo mbo nε. ¹⁴ Ndo gu ni nsha'a no fùoη llo ηkuoη Adanη ti ηgēi nchēiη ndii Mushi, nji'i nthe pi ηgwa pe ηa phi yugu shini ndo nji'i mbo pi no yi Adanη, ηa a ni mbo mifhi ηoη ye ηa a tho nu nε.

¹⁵ Ndo kwri po shina yi paa ghō, nthe ηa phi Adanη lo nji'i mbo pi no fé pwapuη Minnwi. Nthe ηa ā mbo ηa ntou ηgwa ni ηkhu ntogo pi ηkuoη phi ta'a ηoη, kaη pwapuη Minnwi pugu pa fé pwapuη ηa ta'a ηoη ghō mbo Jishō Krishto, fe ni ntou ηgwa nε gha'o nchaa yie ghō. ¹⁶ Kwri po shina fé Minnwi pugu nnu ηa a llo ηkuoη phi ta'a ηoη ghō, mbo Adanη nε. Adanη ni ηga nchwīe ta'a phi ghō, yie ghō chwīe pi sha'a ηguoη ηgwa pugu gū shá'a, ndo fé ηa a ni tho ndii ηa pi ni ηkwo chwīe ntou phi nε ni nchwīe ηgwa pugu taoη ηgwa ndindi. ¹⁷ Nthe ηa phi ta'a ηoη vei ni nchwīe, gu jē sha'a nu no fùoη ntogo pi ηkuoη ta'a ηoη ghō. Ndo pwapuη Minnwi pugu pa fé yi, mbo ndindi ka chaa yie ghō chaa nthe ηa ηguoη ηgwa pe ηa pugu kwe nε shi nchho chombhi yugu moη sha'a nu no fùoη ntogo pi mbho ta'a ηoη vei, mbo Jishō Krishto.

¹⁸ Nthe yie ghō, no ha'anη ta'a phi ni nchwīe ηguoη ηgwa gū shá'a nε, wu'ō nenne, ta'a nnu ndindi nchwīe ηgwa gū ηgwa ndindi shhi Minnwi mbini ntho ni chombhi ni ηguoη ηgwa. ¹⁹ Wu'ō no ha'anη ta'a ηoη ni nchī'ē nchò ntou ηgwa gū ghanη phi nε, nenne ya'ō nchò ta'a ηoη

chwīe ɲa ntou ɲgwa shi ɲgū ɲgwa ndindi.

²⁰ Ndwe ɣí Mushi ni ntho pi nɔ pigi nu phi, ndo li'i ha'an phi pigi ne, pwapuɲ Minnwi pini mbigi njiɛɲ ɲga'a. ²¹ Nne ɲa nɔ ha'an phi ni sha'a nu nɔ fùonɲ ntɔɔ pi ɲkuonɲ gu ne, pwapuɲ Minnwi ɲkaa yu nthe a sha'a nɔ fùonɲ ntɔɔ pi ɲkuonɲ ndindi ntho ni chombhi ki mme ntɔɔ pi mbinɲ Jisho Krishto mbo Taatho via.

6

Pi pə'i ghrí phi

¹ Pia shi nchhu pi ɲa ndwe? Pia shi ɲgəi shhi monɲ phi nne ɲa pwapuɲ Minnwi pigi ɲgəi shhi ɲga'a? ² Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! Pinthe pia ɲa pia kwo khu nɔ chwīe nu phi ne kie pi nein mbini ntho nchho chombhi yia pi monɲ phi? ³ Ki pəi lo nji ɲa ɲguonɲ yia ɲa pia ni ɲkwe ɲkhí mbo ta'a yi pia pa Krishto Jisho ne, kwe ɲkhí ghɔ ni nchwīe pia pugu pɔ ta'a yi monɲ gu yi? ⁴ Nthe yie ghɔ, pi ni ntwei via pugu ntɔɔ pi ɲkuonɲ kwe ɲkhí. Nne ɲa wu'ɔ nɔ ha'an pi ni ɲku'ɔ ni Krishto llo monɲ gu ntɔɔ pi ɲkuonɲ ndigha'o Tăa ne, minthe pia ɲkaa pia chho monɲ chombhi fhi.

⁵ Nthe ɲa pia pugu mbo ta'a yi monɲ ɲkwanɲ gu yi, kan shishini pia pugu shi mbo ta'a yi monɲ ɲkwanɲ ku'ɔ nu mi monɲ gu. ⁶ Pia ji ɲa pi kwo jwi ndunu nonɲ yia pia pa Krishto ka'a ɲkuonɲ wá'a yi, nne ɲa minthe pa'a phi lo nu'unɲ mfā'o ghrí mbinɲ pia, ki pia lo nu'unɲ mbo ɲkūna mbho ndutho phi ghɔ. ⁷ Nthe ɲa ɲonɲ ɲa a khu ne, pi fu'u vi mbho phi.

⁸ Ndwe, ä mbo ña pia pa Krishto khu ka'a, pia fã'o piñ ña pia pugu shi mbo yi maonj ka'a. ⁹ Pia ji ña, monj ku'ɔ nu ni Krishto monj gu, mba'a a ma nu'unj ñkhu ñkamu'ɔñ, gu lo nu'unj mfã'o ghrí mbinj yu. ¹⁰ Nthe ña gu ña a ni ñkhu ta'a ñgé ndo mbo ndugwi yi ne, a khu pi no nnu chwíe phi, ndo chombhi ña a chho nu ne, a chho pi no po nu pugu Minnwi.

¹¹ Nenne p̄ei ñkaa p̄ei lōgo nonj ȳei ña p̄ei ñgwa khu no nnu chwíe phi, mbo ñgwa maonj pi no togo nu mbinj Krishto Jisho mbo ka'a p̄ei pa Minnwi. ¹² Ki'i p̄ei nu'unj mienj phi sha'a nu no f̄uonj monj nonj ȳei, ña minthe a khu ne, no chwíe nu p̄ei ya'o pi nchò pa nnu t̄otro ña a tã'a nu ne. ¹³ Ki'i p̄ei nu'unj ncha'a pa ghrà nonj p̄ei mfe ni phi no pa yaonj chwíe pa nnu t̄eit̄ei, ndo p̄ei cha'a nonj p̄ei mfe ni Minnwi no pa ñgwa pe ña pi kwo fu'u vugu monj gu nii no gho monj chombhi, mfe pa ghrà nonj p̄ei ni Minnwi no pa maonj fã'a nnu tithi. ¹⁴ Nthe ña mba'a phi nu'unj nsha'a v̄ei, nthe ña p̄ei lo nu'unj nchho chombhi nja'o pi mbho gí, p̄ei chho chombhi ȳei ntogo pi mbho pwapuj Minnwi.

Pa ñkũna mbho nnu ndindi

¹⁵ Yie po ki'ε ña? A po ña pia chho ntho nchwíe pi phi nthe ña pia lo ñji'i nchho chombhi yia nja'o pi mbho gí, pia chho chombhi yia pi mbho pwapuj Minnwi ne? Minthe pa'a a lo ñji'i mbo nenne! ¹⁶ P̄ei lo ñji ña p̄ei ncha'a nonj ȳei mfe ni sheshenonj no pa ñkũna ya'o nchò, kanj p̄ei ñkũna nonj gho ña p̄ei chho nja'o nchò yi ne? Ki p̄ei po pi yi phi, ndugwi yi po gu, ki yi ya'o nchò,

ndugwi yi pɔ fā'ɔ nu chɔmbhi ndindi? ¹⁷ Ndo pia tōo Minnwi ɲa pɛi ɲa pɛi ni mfũonj mbo ɲkũna phi ne gũ pa ghanj ya'ɔ nchò yaonj ye'i pe ɲa pi ni mfe ni pɛi ne llo njù'ɔ pɛi, ¹⁸ ndo pi ni ɲga kwo fu'u vɛi monj phi, pɛi gũ pa ɲkũna mbho nnu ndindi.

¹⁹ Ntho nchrā nu ni pɛi, mā'anj fi'i pi no ɲonmishua nthɛ ɲa ɲonmishua fā'ɔ ki'ingini no ji nu pichɛi nnu. Nthɛ ɲa wu'ɔ no ha'anj a ni mbo yichɛi ndii pɛi fe pa ghrà nonj pɛi no ɲkũna pa nnu totro pugu nnu piphi ne, a chwie pɛi nii monj piphi mbigi ne, nne ndwe pɛi cha'a pa ghrà nonj pɛi mfe no ɲkũna mbho nnu ndindi ɲa a shi nchwie pɛi pɔ yi taonjaonj ne. ²⁰ Nthɛ ɲa ndii ɲa pɛi ni mbo pa ɲkũna mbho phi ne, a shini ndo mbo pi yi'i ni pɛi no chwie nu nnu ndindi. ²¹ Ndo pɛi ni nshei pi kho ndii ghɔ llo ɲkuonj pa maonj pe ɲa pɛi fā'ɔ lriho ɲkuonj ghɔ ndwe ne? Nguonj nnu pighɔ ni ntho pi ni gu, ²² ndo ndwe ɲa pi kwo fu'u vɛi mbho phi ne, pɛi gũ pa kũna mbho Minnwi ne, shéi ɲa pɛi fā'ɔ ne a chho nu mbo yi taonjaonj nchwie pɛi fā'ɔ chɔmbhi ki mme. ²³ Nthɛ ɲa pa pe llo mbho phi pɔ pi gu, ndo fé Minnwi pɔ chɔmbhi ki mme monj pɔ nu ta'a yi pɛi pa Krishto Jisho Taatho via.

7

Gí lo nu'unj ɲkrao ghɔ

¹ Pa lɲ panj, ntho nchrā pi ni ɲgwa pe ɲa pugu ji gí ne, pɛi shi lo nji'i nji ɲa gí ghà ɲgu'ɔ ɲkrao ɲonj pi ndii ɲa a yi maonj ne? ² Gí krao lánj shina mingwe pugu ndaonj vi pi ndii ha'anj ndaonj vi

wu'ɔ mbi'i yi maon nɛ, ndɔ ñdaon vi ñkhu, kan gí lán lo nu'un ñkrao vi. ³ Nenne ki'ɛ, ñdaon vi mbo yi maon a ji mimbia nduon, kan pi shi mēin vi ni minkwoshuon, ndɔ ti ñdaon vi ñkhu, kan gí lo nu'un ñkrao vi, nne ña mba'a a yi'i nu'un mbo minkwoshuon nji'i nthe pi nɔ ha'an a lan mimbia nduon nɛ.

⁴ Wu'ɔ nenne, ma pa lin pan, pɛi ñkaa pɛi kwo khu nthe nnu gí ntɔgɔ pi mon non Krishto, nne ña pɛi pɔ yi non nduon, mbo ju ña pi pi'i vi mon gu nɛ, nne ña minthe pia yun ntien ni Minnwi. ⁵ Nthe ña ndii ña pia ni ngu'ɔ nchɔ pi mon freinon nɛ, shɔrɔ nu pa nnu piphi, ña gí chwīe pia fā'o nɛ, ni nthɔ mfā'a nu mon non pia nthɔ nu ni gu. ⁶ Ndɔ ndwɛ, pi kīgɛi via mbhɔ gí, ntɔgɔ pi mon khu nu mbhɔ ju ña a ni ñgwēin via nɔ ñkūna nɛ, nne ña minthe pia fā'a mon shendaon fhi, mbo yi Jijwɛ, ki lo mbo pi yi mon ndunu shendaon, mbo yi kina ña pi nā'an nɛ.

Gí Mushi chwīe pia ji phi yia

⁷ Pia shi nchhu pi ña ki'ɛ? Ña gí Mushi pɔ pi phi? Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne. Ndɔ gí kan ni ñkien ñshi kan nji yaon ña phi yie ghɔ nɛ. Ñshi kan ndɔ nji yaon ña shɔrɔ nu yie ghɔ nɛ nɔ ha'an gí kan ni mien ki chhu ña, "Ki'i nshɔrɔ yaon non nduon." ⁸ Ndɔ phi lɔgɔ shina ntɔgɔ pi ñkuon kina, nchwīe m̄fā'o ñguon ñkwan shɔrɔ nu mon non a ghao. Nthe ña gí kan mien ki kien phi, kan mbo pi yaon khu. ⁹ Ñki pɔ yi maon ndii ña gí shini ndɔ naa mbo nɛ, ndɔ ndii ña kina ni nthɔ nɛ, phi gū yi maon, ñkhu. ¹⁰ Ya kina ghɔ ña

a ni ñkã'a fε nu chombhi vɛi ni ñka tho pi ni gu vɛi. ¹¹ Nthe ña phi ni mfī a, ntɔgo pi monj lɔgo nu shina mbho kina, ntɔgo monj gho njwi a. ¹² Nne gí yi taontaon, kina po yi taontaon, mbo yi ndindi ndo mbwa. ¹³ Yie gho nɔon pi ña yaon ña a yi shi'i ne pini ntho pi ni gu vɛi? Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! A phi ña a tho ni gu vɛi ntɔgo ñkuon yaon ña a pwa ne, nne ña minthe pi nɔon ñkien ñgwra phi no ha'an a po ne, ndo ntɔgo ñkuon kina minthe pia yɛi fi'i ñkwan ha'an phi pigi ne.

¹⁴ Nthe ña pia ji ña gí Mushi llo pi mbho Jijwe Minnwi, ndo mbo pi yi freinon, pi fini a no ñkuna ni phi. ¹⁵ Nthe ña ndo nji'i nji nnu ha'an ntho nchwie nu ne, nthe ña ndo ntho nchwie pi pa nnu pe ha'an ñkhwa no chwie nu ne, ndo ñchwie pi ya wu'o pa nnu pe ña mbina ne. ¹⁶ Ndo ti mi nchwie ya wu'o nnu ha'an ndo nji'i ntã'a nu nchwie ne, pigi gí po ni ta'a ncho, ntho mbin nu ña gí pwa. ¹⁷ Nenne, a lo nji'i ntho nchwie mmu nchwie ntɛi gho, a tho nchwie phi ha'an a chho mbin mu ne.

¹⁸ Nthe ña ñji ña sheshe yaon shi'i lo nji'i nchho mbin mu, mbo monj freinon a, nthe ña mfa'o khwa no chwie nu nnu ha'an a yi ka'oka'o ne, ndo pa'a nji chwie nu nnu ka'oka'o gho lo mbo. ¹⁹ Nthe ña ndo nji'i nchwie nnu shi'i ha'an ntã'a nu ne, ndo phi ña ñshi lo nji'i ntã'a nu ne ka po ju yaon ha'an ntho nchwie nu ne. ²⁰ Ndo ti mi ntho nchwie ya wu'o nnu ha'an ndo nji'i ntã'a nu no chwie nu ne, kan a lo nji'i mbo mmu mbo non ña ntho nchwie nnu gho ne, ndo a ka

tho nchwīe phi ha'an a chho mbin mu ne nchwīe nnu gho.

²¹ Nne, njəi nkwan ha'an gí yei chho mfā'a nu ne: Na ndii ha'an ntā'a nu nchwīe nnu ha'an a kā'o ne, phi wu'ɔ mbo pi nkien yei mu. ²² Nthe ɲa fie mon njù'ɔ mu, m̄fā'o pwanju'ɔ ni gí Minnwi. ²³ Ndo njəi gí nduon fā'a nu mon pa ghrà non a, a tho mā'an nchhò pugu gí ye ɲa tho a shwei a ɲa a kā'o ne, nchwīe m̄bo ɲgan chéin mbho gí phi ha'an a fā'a nu mon non a ne. ²⁴ Mi pɔ pi yei nkwan non gha nei! A shi nkwe g̃ nkwe a mon non gu yei? ²⁵ Ndo pia tōo Minnwi ntogɔ mbho Jisho Krishto mbo Taatho via! Nenne ki'ε, mmu ndutho a fā'a mbho gí Minnwi ni pī'i nu ma, ndo ni freinon a m̄fā'a pi mbho gí phi.

8

Chombhi mon Jijwe

¹ Nthe yie gho, gū nu shá'a lo nu'un mbo ndwe ni pa ɲgwa pe ɲa pugu ta'a yi pugu pa Krishto Jisho ne. ² Nthe ɲa mon pɔ nu ta'a yi pəi pa Krishto Jisho, gí Jijwe chombhi kwo fu'u gho, ɔ lūgu mbho gí phi pugu gu. ³ Nthe ɲa yaon ɲa a kan ni nthe pa'a gí lo nchwīe nthe ɲa freinon ni nchwīe a pou ghrí ne, Minnwi ni nchwīe ntogɔ pi ɲkuon taon nu Muun vi mon púon freinon nonmishua nɔ yaon fe'ingien nthe phi, nne ɲgwēin phi nɔ ɲgusha'a mon freinon, ⁴ nne ɲa nnu ndindi ɲa gí tā'a nu ne pɔ yi nū'on mon chombhi yia, mbo pia ɲa pia chho chombhi

yia,* ki lo mbo pi nkwan ha'an freinon ta'a nu ne, mbo pi nkwan ha'an Jijwe ta'a nu ne.

⁵ Nthe na ngwa pe na pugu chho chombhi yugu pi nkwan ha'an freinon ta'a nu ne gha nu'on nju'o yugu pi nkuon pa maon freinon ndo pa ngwa pe na pugu chho chombhi yugu pi nkwan ha'an Jijwe ta'a nu ne, gha nu'on nju'o yugu pi nkuon pa maon mon Jijwe. ⁶ Nthe na ngwa nu'on nju'o yugu nkuon pa nnu freinon a ntho pi ni gu, ndo nu'on nu nju'o nkuon Jijwe, gha ntho pi ni chombhi pugu pa ghighri. ⁷ Nthe na ngwa pe na pugu nu'on nju'o yugu pi nkuon pa nnu freinon ne po ni kipina pugu pa Minnwi nthe na pugu lo mfe non yugu ni gi Minnwi, shishini, minthe pa'a pugu lo ndo mfe. ⁸ Ngwa pe na pugu gha nja'o pi mbho freinon yugu ne, nthe pa'a pugu lo nchwie tua Minnwi pwa.

⁹ Ndo ni pai, pai lo nji'i nja'o pi mbho freinon yai, pai ya'o pi mbho Jijwe no ha'an a nja mbo na Jijwe Minnwi chho nju'o pai. Sheshenon na a lo nji'i mfa'o Jijwe Krishto mon chombhi yi ne lo nji'i mbo yi Krishto. ¹⁰ Ndo ti Krishto mbo mon chombhi yai, nji'i nthe pi no ha'an non yai yi khu nthe phi ne, Jijwe Minnwi fe chombhi ni pai nthe na pi kwo chwie pai po yi ndindi shi Minnwi. ¹¹ Jijwe ju na a ni mbi'i Jisho mon gu ne nichho mbin gho, kan ju na a ni mbi'i Krishto llo mon gu shi mbini mfe chombhi ni freinon yai na a gha nkhu ne ntogo pi nkuon Jijwe yi na a chho mbin gho ne.

* **8:4** 8:4 Minthe o pini nchhu yei na Nji na nnu ka'oka'o na gi chhu nthe via ne nthe a ligo li'i mbin pia.

¹² Nthe yie gho, ma lɪŋ paŋ, pia fā'o yaon ɲa a yī'i via, ki lo mbo pi ni freinon ɲo chho nu chombhi yia ɲkwan ha'an freinon tā'a nu ne.

¹³ Nthe ɲa pɛi nchho chombhi yɛi pi ɲkwan ha'an freinon tā'a nu ne, kaŋ pɛi shi ɲkhu, ndo ti pɛi ntogo mbiŋ Jijwe Minnwi njwi mbha nnu non, pɛi fā'o chombhi. ¹⁴ Nthe ɲa ɲguon ɲgwa pɛ ɲa a nōon Jijwe nōon ɲkwan ha'an pugu shi nchho chombhi yugu ne pɔ pi puon Minnwi.

¹⁵ Nthe ɲa Jijwe ɲa Minnwi ni mfe ni pɛi ne lo nji'i mbo pi Jijwe ɲkuna ɲa a shi nchwie pɛi pini mbogo gu, a pɔ pi Jijwe ɲa a chwie pɛi gū puon Minnwi, mbo Jijwe ɲa pia togo mbho yu ɲkɛi ni Minnwi ɲa, "Baba, Tāa via!" ¹⁶ Jijwe Minnwi ndutho yi pɔ pi miŋkwentie ni jijwe yia ɲa pia pɔ pi puon Minnwi. ¹⁷ ɲa pia puon pi ne, nne pia shi mfā'o pa yaon ɲa a nū'on ni puon pi ne, mbiŋ mfā'o yaon ɲa ju, Minnwi, nū'on ni Krishto ne, pia pa Krishto ka'a, ɲo ha'an pia pa Krishto ɲɛi ɲgɛ'i ka'a nne ɲa pia pugu fā'o ndigha'o ka'a.

Ndigha'o ɲa a pɔ shi ntho nu

¹⁸ ɲa mfā'o tininju'o ɲa ɲgɛ'i ɲa a pɔ ndwe ne lo nji'i mbo yichɛi yaon ɲo ha'an o mbi'i fi'i ndigha'o ye ɲa Minnwi tho nu nōon ni pia ne.

¹⁹ ɲguon maon pɛ ɲa Minnwi ni mbuon ne tho njūa nu njwɛɛ ndii ɲa Minnwi shi nōon puon yi ne. ²⁰ Nthe ɲa ɲguon yaon ɲa pi ni mbuon ne shini ndo mfā'o ghɛɛ, pa'a ndo mbo pi khwatua yugu, mbo nthɛ pi ɲon ɲa a ni nchwie pugu pɔ nne ne. Ndo pugu ni ɲgu'o mfā'o kwà'a, ²¹ ɲa ndutho maon pɛ ɲa pi puon puon ne, pi shi mfu'u vugu mon ɲkii fōɔ nu pugu nii mbara

puon Minnwi mon ndigha' o pɔ nu ni tho yugu. ²² Nthe ɲa pia ji ɲa ɲguon maon ɲa Minnwi puon ne chhɔ nshɔnɔ nu ka'a mon yu' ɔ ti nchɛin ndwe nɔ yi mingwe ɲa muun naon vi ne. ²³ A lo ɲgu' ɔ mbɔ pi pa maon ɲa Minnwi puon ne ɲa pugu shɔnɔ nu, nji' i nthe pi nduthɔ yia ɲa pia fā' o Jijwe Minnwi nɔ fūon fe ne shɔnɔ nu mon njù' ɔ pia nɔ ha' an pia ywere nu ɲkien yie ghɔ ɲa Minnwi lōgɔ via nɔ puon pi, ɲkīgei non yia mfu' u mon ɲkii ne. ²⁴ Nthe ɲa a ni ntɔgɔ pi ɲkuon kwà' a yei ɲa pia lūgu. Nɔ ti kwà' a ɲa pi yəiyəi ne lo nji' i mbɔ kwà' a, nthe ɲa ɲon shi' a mbini mfā' o pi kwà' a ɲkuon yaon ɲa a yəi nu ne. ²⁵ Nɔ pia mfā' o kwà' a nthe yaon ɲa pia lo nji' i njəi ne, pia ywere yaon ghɔ ni wēin njù' ɔ.

²⁶ Wu' ɔ nenne, Jijwe Minnwi ghà ɲgēre via mon pa ndii ɲa pia lo nji' i ntini ne. Nthe ɲa pia lo nji' i nji pa nnu ɲa pia fā' o nɔ luon nu Minnwi nɔ ghɔ ɲkwan ha' an a ni mbie ɲa pia ji ne, nɔ Jijwe Minnwi nduthɔ yi ghà ɲgēre ndigəi Minnwi mfe via nɔ ghɔ ni luo nu ɲa minthe pa' a chrà lo mfā' i ne. ²⁷ Nɔ ti Minnwi ɲa a ghà njəi njù' ɔ yia ne, ji yaon ɲa a pɔ mon njù' ɔ Jijwe ne, nthe ɲa Jijwe ghɔ ghà ndigəi nthe ɲgwa Minnwi pi taon taon pi ɲkwan nɔ ha' an ju, Minnwi, tā' a nu ne. ²⁸ Nɔ pia ji ɲa Minnwi ghà mfā' a mon ɲguon nnu ghao pi ɲa a pɔ shi' i ni ɲgwa pe ɲa pugu khwā vi ne, ɲa pi gē vugu ɲa pugu fā' a ɲkwan nɔ ha' an Minnwi kā' a ne. ²⁹ Nthe ɲa ni ɲgwa pe ɲa Minnwi ni ɲkwo ji fie ndii ɲa pugu shi mbin vi ne, a pini ndōgɔ nthi mi ntere vugu nchwie pugu pɔ fhi Muun vi, nne ɲa

minthe Muuᅇ pɔ fũoᅇ phi shina ntou pa ghan piᅇ. ³⁰ Ngwa pe ᅇa a ni ndōgɔ nthí mi nchu'ɔ vugu nū'ɔᅇ ne, a ni mbini ᅇgē vugu, ᅇgwa pe ᅇa a gē vugu ne, a pini nchwīe pugu pɔ yi tithi shhi yu, ᅇgwa pe ᅇa a chwīe pugu pɔ yi tithi shhi yu ne, a pini nchwīe pugu fā'o ᅇkwanᅇ ndigha'o yi.

Khwā Minnwi ᅇa a lɔ nji'i mfā'o ndugwi yi ne

³¹ Ti pia shi nchhu pi ᅇa nthe ᅇguoᅇ nnu pei ghao? Ti Minnwi mbo pia pugu ka'a, a gha'a gǔ ᅇga'a via? ³² Ju ᅇa a shini ndɔ ᅇgī'ε Muuᅇ vi ni mfe vi nɔ yaonᅇ fe'ᅇngienᅇ nthe via ghao ne, a shi ᅇkie pi neiᅇ mienᅇ ki fe ᅇguoᅇ yaonᅇ ghao ni pia ki lɔ ᅇgī'ε, pugu pa Muuᅇ vi gho? ³³ A gǔ ᅇa minthe a wēiᅇ ᅇgwa ᅇa Minnwi chu'ɔ ne ᅇa pugu chwīe ntəi? Nɔᅇ lɔ mbo. A Minnwi mbo ᅇoᅇ ᅇa a chwīe vugu pugu pɔ ᅇgwa ndindi shhi yu ne. ³⁴ Ti minthe a wēiᅇ gǔ ᅇgwēiᅇ vugu nɔ pa ᅇgusha'a? Nɔᅇ lɔ mbo! Nthe ᅇa Krishto Jishɔ ni ᅇkhu, nɔ pigi nu ᅇgəi shhi, pi ni mbini ᅇku'ɔ ni ju a pɔ yi maonᅇ, a chhɔ ᅇgei mbhɔ Minnwi yi ji nthɔ ndīgəi Minnwi nɔ ligi yia.

³⁵ Minthe a fēne gǔ mfēne via moᅇ khwǎ Krishto? Minthe a pɔ mme pa ᅇgə'ᅇgə'i ki mme yú'ɔ, ki ᅇgə'ᅇgə'i ᅇa ᅇgwa fe nu ni pia nthe piᅇ yia, ki ᅇji ᅇa a gū, ki pou ndhwí nɔ mā'anᅇ nu, ki cho ndua, ki nnu khu nu? ³⁶ Nɔ ha'anᅇ pi nā'anᅇ moᅇ Nwa'anli Minnwi ᅇa, "Nthe ghɔ, pigi chhɔ ntɔgɔ nu moᅇ cho ndua gu ᅇguoᅇ ndii ghao, pi lii vigi nɔ minjiᅇ ᅇa pi ghəi nu li'i wrā." ³⁷ Ndɔ moᅇ ᅇguoᅇ nnu pei ghao, pia chaa pa ᅇgwa ᅇa pugu mā'anᅇ ti ᅇga'a ntɔgɔ mbo ju ᅇa a khwā via ne. ³⁸ Nthe ᅇa ᅇja mfā'o tininju'ɔ ᅇa nji'i nthe

pi gu, chombhi, ki ghan ntaon Minnwi, ki ghan ghrí sha'a lí'i, ki pa nnu ndwe ki pa nnu na a pi'i shhi ne, ki pa pichəi ghrí, ³⁹ ki nguon mbhi tothi ki mbhi mbembien, nthe pa'a pugu lo mfene via mon khwă Minnwi na pia fā'o mon Krishto Jisho Taatho via ne.

9

Minnwi pugu pa ngwa pi

¹ Ntho nchrā pi nnu shini mon pō nu na mi ta'a yi pigi Krishto, ndo nji'i ntho nde'i pi ngien, ngantho a na Jijwe Minnwi sha'a nu ne fe tininju'ō vəi na ndo nji'i ntho nde'i pi ngien, ² na mēfā'o mme yu'ō njū'ō pugu pa yú'ō ki ndugwi yi mon njū'ō mu, ³ na nkaan njūa na mmu ndutho a kaan mfā'o nchōnō Minnwi, pi fēne a mbij Krishto nthe lij pan, ngwa pan mon freinon. ⁴ Pugu pō pi ngwa Ishrae, pi lōgo vugu na pugu pō puon Minnwi, Minnwi ni nōon ndigha'ō yi ni pugu, ngwrā pa kina pugu pugu, mfe gí yi ni pugu, mfe shina ni pugu nō gha'ō nu, kà'a yi tho pi mbho pugu. ⁵ Pugu pō pi pa ngwreion pa memme nkhu taa mon la'ataon Hibu, Krishto mon freinon llo pi mon yugu ngwreion. Krishto yei pō pi Minnwi, mbo ju na a sha'a nguon yaon ghao ne, mbo non na a pie na pi gha'ō vi ki ndugwi yi ne. A yie gho!

⁶ Ndo a lo nji'i mbo pi nō ha'an kà'a Minnwi mien mien ki lo ndōgo lí'i. Nthe na a lo nji'i mbo nguon ngwa na pi phi vugu mon ndaonon Ishrae ne na pugu puon Ishrae. ⁷ Ndo pa'a a lo nji'i mbo nguon ngwa ghao mbo puon Abrahan nthe na

pugu mbhě yaon̄ yi, nthē ɲa Ɲwa'an̄li Minnwi chhu ɲa, "A shi ntɔgo pi mbiɲ Aiji ɲa ɔ shi mfā'o ɲgwreɲɲgwa ɲa mi ni ɲkā'a nɛ."* 8 Yei nōon̄ ɲa a lo ɲji'i mbo pi puon̄ ɲa pi phi vugu pi ɲkwan̄ ha'an̄ ɲgwamishua ghà mbhi nɛ, ɲa pugu puon̄ Minnwi, a pɔ pi puon̄ pɛ ɲa pi phi vugu ntɔgo pi nɔ ha'an̄ Minnwi ni ɲkā'a nɛ, ɲa pugu ɲkien̄ puon̄ Abrahan̄. 9 Nthē ɲa yei nnu ɲa kà'a ghɔ ni nchhu nɛ: "A shi ɲga mbo mon̄ pii ndii yei ɲga'o yini, kan̄ n̄shi mbīni, Shera phi muun̄ mimbia."†

10 A lo ɲgu'ɔ mbo pi yei, Rebeka ɲkaa yu, ndii ɲa a ni nshūu paa puon̄ pugu Aiji mbo tãa via nɛ, 11 ɲji'i nthē pi nɔ ha'an̄ pi shini ndo naa mbhi puon̄ pighɔ ndo pa'a pugu lo naa nchwīe sheshe nnu ki a pɔ pi pwa ki phi nɛ, nɔ pɔ nu ɲa kà'a Minnwi mon̄ chu'ɔ nu ɲgwa ghēi shhi, ki lo mbo nthē pi fā'a ɲa ɲon̄ fā'a, mbo nthē pi khwatua Minnwi, 12 Minnwi ni nchhu ghɔ ɲa, "Muun̄ ghɔ yi shhi shi mfā'a mbo muun̄ vugu."‡ 13 Nɔ ha'an̄ pi nā'an̄ ɲa, "Mi ni ɲkhwā Jakɔ mbīna Eshɔ."§

14 Ti pia shi nchhu pi ɲa? Minnwi pɔ pi ɲgan̄ mbe? Minthē pa'a a lo ɲji'i mbo nenne! 15 Nthē ɲa a ni nchhu ni Mushi ɲa,

"Nshi mfā'o kwoshini mbiɲ sheshenon̄ ɲa
 ɲkhwā nɛ,
 ndo n̄shi nōon̄ kwoshini ni ɲgan̄ ɲgə'i ɲa
 ɲkhwā nɛ."*

* 9:7 9:7 Ɲwa'an̄li Njē yi 21:12. † 9:9 9:9 Ɲwa'an̄li Njē yi 18:10,14. ‡ 9:12 9:12 Ɲwa'an̄li Njē yi 25:23. § 9:13 9:13 Malakai 1:2-3. * 9:15 9:15 *Ɲwa'an̄li Ndiɲ Taon̄ nu 33:19.

16 Nenne, a lo nji'i mbo nthε pi nnu ηa ηoηmishua tā'a nu, ki nnu ha'aj a chwīe ne, ndo a yi'ε pi mbiη Minnwi ηa a nōoη kwoshini ne. 17 Nthe ηa Nwa'ajli Minnwi chhu ηa Minnwi ni nchhu ni Fεrε ηa, "Mi ni nchεrε ghε nε fūoη nthε pi yei nnu, ηa nōoη ghrī a mbiη ghε pugu pa ηa pi chīi ligi a ηkwe ηguoη ηkuoη shhe ghao." 18 Nenne a ghà mfā'o kwoshini mbiη sheshenoη ηa a khwā ne, mfīni njù'ε sheshenoη ηa a khwā ne.

19 O shi mbie vεi ki'ε ηa, "A kaη mbo nenne Minnwi pini ηkrēi sheshenoη ki'ε ηa? Nthe ηa ηoη ηa minthe a li'i nnu ηa Minnwi tā'a nu ηa a pε ne pε pi gō?" 20 Ndo ε pε pi gō, ηoηmishua, nε khwē nu chrà nchò Minnwi? Yaοη ηa pi puoη puoη ne nthε a chhu ni ηoη ηa a puoη vi ne ηa, "O puoη a pi neiη nthε khε?" 21 Nηaη puoη kīη lo mfā'o ghrī ηkuoη mbéiη nε lōgε nu ta'a gwī mbéiη nchwīe kīη ηa pi shi nchwīe nnu nε pi wu'ε ndii ηa memme nnu taοη ne, nchwīe nnu ni pichεi pi lelle moη nda?

22 Wu'ε nenne, nji'i nthε pi nε ha'aj a li'i Minnwi nε nōoη nu pigitua yi ndo mbini nu'un nchwīe pi ji nji yi ne, a tii shii moη ntou wēiη njù'ε ni ηgwa pε ηa a ni mfā'o nε shā'o nu pigitua yi mbiη pugu ne, mbo ηgwa pε ηa pi ni mbiri vugu nε shi'i nu ne. 23 A ni nchwīe yei nε chwīe nu pi ji fi'i fā'o yi moη ndigha'o yi ni ηgwa pε ηa a shi nōoη kwoshini yi ni pugu ne, mbo ηgwa ηa a ni ηkwo piri nū'oη fie ndii ηa pugu fā'o ndigha'o, 24 ti mfe ni pia ηa a gē, ki lo ηgu'ε mbo pi ηgwa Juu, ndo mbini mbo ni

pa ηgwa taon̄ nduon̄ nε. ²⁵ Nɔ ha'anj shishini, a
 chhu mon̄ ηwa'an̄li Hoshia ηa,
 "Ngwa pε ηa pugu shini ndɔ mbo ηgwa paη nε,
 n̄shi mēin̄ vugu ni ηgwa paη,
 ju ye ηa n̄shini ndɔ ηkhwā nε, n̄shi mēin̄ vi
 ni ηkhwā a."

²⁶ "Mon̄ ya li'i ghɔ ηa pi ni nchhu ni pugu ηa,
 'Pəi lɔ mbo ηgwa paη nε,'
 fɔ pi shi mēin̄ vugu ηa,
 'puon̄ Minnwi ηa a yi maon̄ nε.'" "

²⁷ Ishaya ni mba'o ηgou nthe puon̄ Ishrae ηa,
 "Nji'i nthe pi nɔ ha'anj fi'i pa puon̄ Ishrae pɔ nɔ
 shishhe ηkin̄ ηkh̄ nε,
 a wu'ɔ shigēi mbigēi ηgwa ηa pugu shi
 ndūgu.

²⁸ Nthe ηa Taathɔ shi mfe njó yi ηkuon̄ shhe pi
 shishi'i pi ki lɔ nj̄ri."

²⁹ A wu'ɔ mbo pi nɔ ha'anj Ishaya ni ηkwo chhu
 nε,
 "Taathɔ ηa a Taathɔ pa shooge po nε, kaη ni mien̄
 ki pigēi ηgwrēin̄on̄ ni pigi,
 pi kaη ni nshi'i vigi nɔ Shodon̄ pugu Gomora."

Ki pin̄ ηa pa ηgwa Ishrae fā'o nε

³⁰ Ti pia shi nchhu pi ηa ki'ε? N̄a pa ηgwa
 taon̄ nduon̄, ηa pugu shini ndɔ mba'o nɔ pɔ nu
 pa ηgwa nd̄ind̄i nε, ni mfā'o nd̄ind̄i, mbo nd̄ind̄i
 ha'anj a tɔgɔ pi ηkuon̄ pin̄ nε, ³¹ ndɔ pa ηgwa
 Ishrae ha'anj pugu ni mba'o nu nɔ nū'ɔη nu gí
 ηa a shi nchw̄ie pugu pɔ ηgwa nd̄ind̄i nε, pugu
 shini ndɔ nji'i nū'ɔη gí ghɔ. ³² Ti a chw̄ie khɔ?
 A ni nchw̄ie nthe ηa pugu shini ndɔ mba'o nɔ
 pɔ nu ηgwa nd̄ind̄i ntɔgɔ ηkuon̄ pin̄ nε, pugu ni

mba' o pi no ha' an a fa' o no togo nu pi mon nu' on
 nu gi. Pugu koro nkuon ngu' o ki' ingini, ³³ wu' o
 no ha' an pi na' an ne,
 "Lii njei, ntho nu' on muon ngu' o ki' ingini
 Shayaon,
 mbini mbo ngu' o na a shi nchwie ngwa koro
 ngu,
 ti sheshenon na a pin vi ne,
 mba' a pi ma' an lritho tho yu."

10

¹ Pa lin pan, khwa nju' o a pugu luon a ni
 Minnwi nthe vugu po na minthe pugu lugu.
² Nthe na mi minkwentie yugu na pugu fa' o
 nkie nton ni' in nju' o mbin Minnwi, ndo ni' in
 nju' o yugu gho pou ya ji nu nnu. ³ Pugu ni nga
 mien ki lo nji nkwan ha' an Minnwi gha nchwie
 ngwa po yi ndindi shhi yu ne, mba' o nu no nu' on
 nu yugu shendaon, nne pa' a ndo mfe non yugu
 ni yi Minnwi shendaon no chwie nu ngwa po
 ngwa ndindi shhi yu. ⁴ Nthe na Krishto kwo
 chwie tho nnu ha' an pi ni mfe gi no gho ne, nne
 sheshenon na a pin Krishto ne non ndindi shhi
 Minnwi.

Nkini lugu nu po pi ni nguon ngwa

⁵ Mushi ni na' an nkuon po nu non ndindi
 shhi Minnwi ntogo pi nkuon nu' on nu gi na:
 Sheshenon na a chwie nguon nnu ha' an gi chhu
 ne shi mfa' o chombhi. ⁶ Ndo nnu na Nwa' anli
 Minnwi chhu nthe po nu non ndindi shhi Minnwi
 ntogo pi nkuon pin ne po na, "O lo mfa' o no pie
 nu non yo na, 'A shi nku' o go tothi po, no shwi' i

nu ni Krishto shhe?’ ⁷ ki ña, ‘A shi nshwi’i gǒ monj shinj ki ndugwi yi nɔ ku’o nu ni Krishto, llo monj gu?’” ⁸ Ndo a chhu pi ña? “Chrà ghɔ pɔ yæi ghɔ, a pɔ nchò ghɔ ndɔ mbɔ monj njù’o ghɔ,” mbɔ chrà pinj ña pigi chii nu ne ⁹ nthɛ ña, ò nchhu ni nchò yɔ ña Jishɔ Taathɔ, mbinj monj njù’o ghɔ ña Minnwi ni ñku’o ni ju llo monj gu, kanj ɔ shi ndūgu. ¹⁰ Nthɛ ña ñonj ghà mbinj pi ni njù’o yi pi chwē vi a pɔ ñonj ndindi shhi Minnwi, a tɔgɔ pi ñkuonj chhu nu ni nchò, ñonj lūgu. ¹¹ Nthɛ ña Nwa’anli Minnwi chhu ña, “Ñonj ña a pinj vi ne, mba’a pi le ma mā’anj lrithɔ thɔ yu.” ¹² Nthɛ ña kwri shi lo nji’i mbɔ shina pa Juu pugu pa ñgwa taonj nduonj monj shendaonj kie nu ndūgu, nthɛ ña Taathɔ vugu ghao ta’a yi, ña a ghà mfe ki lo ñgī’ɛ ni ñguonj pa ñgwa ha’anj pugu gē vi ne. ¹³ Nthɛ ña, “Sheshenonj ña a gē ligi Taathɔ ne shi ndūgu.”

¹⁴ Ti minthɛ pugu kie pi neiñ ñgē vi ña pugu lo nji’i mbinj vi ne? Pugu shi mbinj vi pi neiñ ña pugu lo naa nja’o ñonj ña a yie ne? Minthɛ pugu kie pi neiñ nja’o ki ñonj lo nchii ni pugu? ¹⁵ Minthɛ pugu chii pi neiñ ki ñonj lo ntaonj vugu? Wu’o nɔ ha’anj pi nā’anj ne, “Thɔ nu ñgwa ha’anj pugu tuo ñkɛni pwa pisha’akhɔ ne pwa ti ñga’a.”

¹⁶ Ndo a lo mbinj ñguonj yugu ghao mbinj pwa pisha’akhɔ ghɔ nthɛ ña Ishaya chhu ña, “Taathɔ, a pinj gǒ mbinj nnu ha’anj a ya’o mbhɔ pigi ne?” ¹⁷ Nne pinj ghà nthɔ ntɔgɔ pi ñkuonj ya’o nu, ya’o nu tɔgɔ pi ñkuonj chii nu chrà Krishto. ¹⁸ Ndo mbie ña, pugu lo nji’i nja’o ñkɛni ghɔ? Shishini, pugu ya’o, nthɛ ña Nwa’anli Minnwi chhu ña,

“Nggì yugu nyīen mon ɲguon mbhi ghao, chrà
yugu chəin mon ndugwi mbhi.”*

19 Ndo, mbie ɲa, tho ɲgwa Ishrae shini ndo
nshie? Fūon yi, Mushi khwē ɲa,

“Nshi nchwīe pəi ghī’ə ɲgwa ɲa pugu lo mbo
ɲgwa taon nɛ,

nchwīe túa yəi pīgi ntogo pi mbij ɲgwa taon
nduon ɲa pugu pa na nɛ.”

20 Nnɛ Ishaya ya mfā’o tininju’o no chhu nu ɲa,
“A ka yəi ɲgwa pɛ ɲa pugu shini ndo ntā’a a nɛ
njəi a;

n̄on non a ni ɲgwa pɛ ɲa pugu shini ndo
mbie a nɛ.”

21 Ndo ɲga ɲgəi no ɲgwa Ishrae, a chhu ɲa,
“Ŋa’an mbho ma ɲguon llé ghao no lōgo nu
ɲgwa ɲa pugu pɔ pi pa ntinitho ndo ndāa
a nɛ.”

11

Kwoshini Minnwi mbij ɲgwa Ishrae

¹ Mbie ki’ɛ ɲa, Minnwi lāa ɲgwa pi? Minthe
pa’a a lo mbo nenne! Nthe ɲa mmu ndutho a ɲon
Ishrae, ndaonon Abrahan, mbo ɲgia ɲgwreijon
Benjamēin.

² Minnwi lo nji’i ndāa ɲgwa pi ɲa a ni nchu’o
nɛ. Pəi lo nji’i nji nnu ha’an Ŋwa’anli Minnwi
chhu nthɛ Elaija nɛ, ɲkwan ha’an a ni ndīgəi
Minnwi ɲa a fɛ njó ni Ishrae nɛ? ³ “Taatho, pugu
jwi pa njəli’i pɔ, nshā’a pa li’i fɛ’ingien yɔ, a
wu’o mbi’i mmu tə’i a, pugu tā’a nu njwi a ɲkaa
mu.”

* **10:18** 10:18 Ŋwa’anli Ŋkhĩ 19:4.

4 Ndo Minnwi ni ηkhwē ghō pi ηa? “Nū’ōη khwachēi ηkan ηgwa ha’añ pugu lō nji’i ηga’o ki ntu’u noη yugu shhi nnwi ηa pi mēiη ni Baa ne nō nyan.”

5 A wu’ō ηkwan ηa’añ a pō ndwe ne, mbigēi ηgwa pō ηa Minnwi chu’ō vugu ntōgō pi ηkuon pwapun yi. 6 Ndo ti nō ha’añ a tōgō pi ηkuon pwapun Minnwi ne, a lō nu’uη mbō nthē pi pa fā’a ha’añ pi fā’a, ä mbō nenne, pa’a pwapun lō nu’uη mbi’i pwapun.

7 Yie pō pi ηa ki’ε? Nηgwa Ishrae shini ndō mfā’o yaon ηa’añ pugu ki tā’a nu ne, ndō pa ηgwa ha’añ pi chu’ō vugu ne fā’o, ndō pi fīni njū’ō pigēi ηgwa. 8 Wu’ō nō ha’añ pi nā’añ ne, “Minnwi fe jijwe chōo nu ni pugu, ni ligi ha’añ mba’a a yi’i njēi li’i pugu pa tēnē ηa mba’a a ya’o li’i ne ti nthō nchēiη thō pa shi’a.”

9 Ndo Devi chhu ηa, “Na’añ pa li’i ha’añ pugu ghā nji maon ne gū shiri pugu pa shi’i, mbō ki’ingini pugu pa yaon ηa a shi nthō ni njō ηa a pie ηa pugu fā’o ne.

10 Na’añ ligi yugu chri nne ηa ki’i pugu yēi li’i, na’añ pa lri pugu chwē ηkūnu yugu ηaon nō ηguon ndii ghao.”

11 Nenne mbie ηa, puon Ishrae ni ηkōrō nne, pi nō gū nu ηkina shhe? Minthe pa’a a lō nji’i mbō nenne! Ntōgō ηkuon phi yugu lūgu nu thō ni pa ηgwa taon nduon, nne nō chwē nu pa ηgwa Ishrae fā’o kighi’ē. 12 A mbō ηa phi pa ηgwa Juu thō pi ni fā’o ni ηgwa ηkuon mbhi, ä mbō ηa

pou yugu mon jiwɛ pɔ pi fà'ò ni pa ɲɔwa taon nduon, kan ɲkuon mbhi shi mfā'ò pi fi'i yi neiŋ ki'ɛ ndii ɲa pugu linaon fi'i pa ɲɔwa Juu ha'an Minnwi chu'ɔ ɲa pugu piŋ nɛ.

Minnwi fɛ lūgu nu ni pa ɲɔwa taon nduon

¹³ Ndwe ñchrā pi ni pɛi ɲa pɛi pa ɲɔwa taon nduon nɛ. Nɔ ha'an Minnwi chu'ɔ a nɔ ɲgan ntaon Jishɔ ni pa ɲɔwa taon nduon nɛ, ɲga'ò fà'a a ghɔ, ¹⁴ nne ɲa minthe ñchwīe pa ɲɔwa la'a pigi, mbɔ pa ɲɔwa Juu, fā'ò kighi'ə nne ɲa mon yichəi ɲkwan shendaon minthe ɲkwe pichəi shina pugu. ¹⁵ Nthe ɲa ä mbɔ ɲa ndii ɲa Minnwi ni ndāa vugu nɛ, Ju, Minnwi, chīni ɲggi pugu pa ɲɔwa ɲkuon mbhi, a shi mbɔ pi neiŋ ndii ɲa Minnwi shi mbiŋ vugu nɛ? A shi mbɔ chɔmbhi ni pa ɲɔwa ɲa pugu ni mbɔ yi khu mon Jijwe nɛ. ¹⁶ Fūon tho brei ɲa pi fɛ nɔ yaon fé nɛ mbɔ yi taonɔaon, a nōon ɲa ɲguon brei ghɔ yi taonɔaon, ndɔ ti ɲiɛŋ thi mbɔ yi taonɔaon, kan pa mbhɔthi ghɔ pi taonɔaon.

¹⁷ Ndɔ pichəi pa mbhɔthi pei llɔ ɲkuon thi Abrahan, pi pə'i vugu mfu'u, mbɔ pichəi pa ɲɔwa Ishrae. Nchīni vəi ɲa pɛi pa ɲɔwa taon nduon, mbɔ pa mbhɔthi olive ɲa a ghà ɲku'ɔ ku'ɔ gha mon ɲkūnu nɛ. Nne ndwe, pɛi ɲkaa pɛi chhɔ mfā'ò mbɔɔ ha'an Minnwi ni ɲkā'a Abrahan nɔ ghɔ nɛ, nthɔ mfā'ò njru llɔ ɲkuon ɲiɛŋ ɲkiɛŋ thi olive Minnwi. ¹⁸ Nenne ki'ɛ, ki'i nchī'ə pa ɲɔwa pɛ ha'an pi pə'i vugu nɔ pa mbhɔthi mfu'u nɛ. A nthe ɔ kie pi neiŋ nōon non yɔ? Ɔ wu'ɔ mbɔ pi mbhɔthi, ɔ lɔ ɲji'i ntuo ɲiɛŋ thi, a tuo ɲiɛŋ thi ntuo ghɔ. ¹⁹ Nne kan ɔ shi

nchhu ɲa, “Pi ni mbə’i pichəi pa mbhəthi mfu’u nne ɲa pi chīni a ɲkuon ɥi ghə.” ²⁰ Yie ghə nnu shini. Pi ni nja’a vugu mfu’u nthe ki piɲ yugu, ndə ɔ wu’ɔ mbə ɲkuon ghə ntəɔɔ pi ɲkuon piɲ yə. Nne ki’i mā’an ntinta’o, fā’o pəɔɔ. ²¹ Nthe ɲa ä mbə ɲa Minnwi shini ndə mfā’o kwoshini mbɪɲ pa Juu ha’an pugu pə nɔ mbhəthi ɲa a ni mbə mbɪɲ ɥi llo nɔ nɲē yi ne, kaɲ mba’a a yi’i mfā’o kwoshini mbɪɲ ghə.

²² Yəi ki’ε fi’i ɲkwan ha’an Minnwi ɲgan kwoshini mbini mbə ɲon titini ne nɲəi. A ɲon titini ni ɲgwa pε ɲa pugu gū mon phi ne, ndə nōon kwoshini vε nɔ ha’an ɔ ɲgəi shhi mon kwoshini yi, kien nenne kaɲ pi shi nja’a ghə mfu’u ɲkaa ghə. ²³ Ndə nɲi’i nthe pi pugu, pugu mien ki ghəi shhi mon ki piɲ yugu, Minnwi pini nu’un ɲchīni vugu, nthe ɲa Minnwi fā’o nɲi nɔ pini nu nchīni vugu ɲkamu’on. ²⁴ Nthe ɲa ä mbə ɲa pi ni nja’a ghə llo ɲkuon ɥi olive ha’an a ni ɲku’ɔ ku’ɔ gha mon ɲkūnu ne, nchīni ghə ɲkuon ɥi olive ha’an pi pi phi ne, mbə yaon ɲa a shi’a nɲi’i mbə pi nne ne, ti ɔ pī’i ɲa pi shi mbini nchīni pa ɲgwa Juu mbə ya mbhəthi llo ɲkuon ɥi olive phi ghə pi fi’i yi neɪn?

*Nnu ləin ɲa pi nōon nthe lūgu nu puon la’ataon
Ishrae*

²⁵ Ntā’a nu ɲa pəi ji nnu ləin yei ɲa Minnwi nōon ne, ma pa lɪɲ paɲ, nne ɲa ki’i pəi shi mbī’i nu ni non pəi ɲa pəi pə pi pa ghan shiethə. Pi ni fīni nɲū’ɔ pichəi pa ɲgwa Ishrae nɔ kuo ndii, ti ɲgəi nchəin fi’i ndii ɲa fi’i ɲgwa taon nduon ha’an a pie ɲa pugu thə nɲəi Minnwi kwo thə

njəi Minnwi nɛ. ²⁶ Nenne, nguon ɲgwa Ishrae shi mfā'o lūgu nu, wu'ɔ nɔ ha'an pi nā'an ɲa, "Ngaŋ kwe ɲgwa shi ndhɔ Shayaon, a shi mfu'u nguon pa pɪphi llo mon ndaanon Jakɔ.

²⁷ Yei shi mbo kina a ɲa nshi ɲgwrā pigi pugu ndii ɲa nshigao phi yugu nɛ."

²⁸ Llo nɔ ɲgei pwa pisha'akhɔ, pa ɲgwa Juu pa mbina Minnwi nthɛ vɛi, mbo pa ɲgwa taon nduon. Llo nɔ ɲgei ɲgwa ɲa Minnwi chu'ɔ, pugu pa taannu Minnwi nthɛ pi pa ɲkhu taa pugu. ²⁹ Nthɛ ɲa Minnwi shi'a mfe fé ni ɲon, ɲgɛ vi mbini ɲkwri njù'ɔ yi. ³⁰ Nthɛ ɲa wu'ɔ nɔ ha'an pɛi ni mbo ghaŋ tinithɔ ni Minnwi yichɛi ndii nɛ, ndɔ ndwɛ pi nɔon kwoshini ni pɛi nthɛ tinithɔ yugu, ³¹ nenne ndwɛ, pugu ɲkaa pugu ni mfā'o tinithɔ nne ɲa ntɔgɔ ɲkuon kwoshini ɲa pi nɔon ni pɛi nɛ, minthɛ pi nɔon kwoshini ni pugu ndwɛ. ³² Nthɛ ɲa Minnwi cha'a ɲguon ɲgwa ghao mfe mbhɔ tinithɔ, nne ɲa minthɛ a nɔon kwoshini ni ɲguon ɲgwa ghao.

Pia fe ndigha'o ni Minnwi

³³ Yo, fi'i nthɪnkwo fā'o pugu shiethɔ ni lina Minnwi gha'o pi fi'i yi nɛiŋ! A nthɛ a ji gɔ ɲkwan ha'an Minnwi ghà ndii nnu nɛ! A nthɛ a ji gɔ pa shendaon pi? ³⁴ Wu'ɔ nɔ ha'an ɲwa'anli Minnwi chhu nɛ,

"A kwo ji gɔ nji nnu ɲa Taathɔ pī'i nu nɛ, ki a naa mfe gɔ mfe ntigi ghɔ?"

³⁵ "Ki a kwo fe gɔ fe yaon ghɔ nne ɲa minthɛ a lu'u ghɔ?"

³⁶ Nthe ña ñguon yaon ghao llo pi mbho yu ndo ntogo pi mbho yu, ndo mbo pi no fe nu ndigha'ogho. Ndigha'ogho pi ghogho ki ndugwi yi! A yie.

12

Pia chho mbhi pi no fa'a nu fa'a Minnwi

¹ Nthe yie ghogho ma pa ñkien ñin pan, ñdigei vei nthe pi fi'i mme kwoshini ña Minnwi non ni pia ne, ña pei cha'a non pei mfe ni Minnwi no yaon fe'ingien maon ña a yi taontaon, mbo ye ña a pwa ghogho ne. A yie ñja mbo ñkien shendaon no gha'ogho nu vi. ² Ki'i pei chwie pa nnu pi no ha'an ñkuon mbhi chwie nu ne. Ndo a pie ña Minnwi kara vei llo mon ghogho ntogo pi ñkuon kwri nu kwa'a nu mei, nne ña minthe pei ywe'i ndo ñji yaon ña Minnwi ta'a nu ne, mbo yaon ña a yi shi'i, pi pin ndo a po ki ntei ne.

³ Nthe ña ntogo pi ñkuon pwapun Minnwi ña a non vei ne, ñchhu ni ñguon ñgwa shina pei ña: Ki'i pei lii non yei ña pei gha'ogho ncha yaon ña pei ya mbo yie ne. Pei lii non yei pi ni juju, sheshenon lii pi ni fi'i pin ña Minnwi fe ghogho ne.

⁴ Non ta'a non fa'ogho ntou pa you pi, ndo pa'a pa ghrà non pi pighogho lo mfa'ogho pi ta'a ñkwan fa'a.

⁵ Wu'ogho nenne, ñji'i nthe pi no ha'an pia ntou yi ne, pia po pi ta'a non mon po nu ta'a yi pia pa Krishto, sheshenon via po pi mbho vichei.

⁶ Nne pia fa'ogho pa fe ña a kwri wu'ogho no fi'i pwapun ña Minnwi non ni pia ne. Pia fa'a pa fa'a ni fe pighogho. Fe ghogho mbo chii nu nnu ña Minnwi chhu ne, pia wu'ogho mfa'a no ghogho pi ñkwan no ha'an pin yia non ne. ⁷ A mbo

nɔ ghēre nu pa fà'a mon choshi, p̄ia fā'a wu'ɔ nenne. A mbɔ pi ye'i nu, p̄ia ye'i wu'ɔ nenne. ⁸ A mbɔ pi mā'an nu ghrí ngwa, p̄ia mā'an wu'ɔ nenne. Nɔn ɲa a fe pi yaon nɔ ghēre nu ngwa nduon ne, â fe ki lo ngī'ε. Nɔn ɲa a pɔ pi nthishi ne, â chwīe fà'a yi ni ni'in njù'ɔ. Nɔn ɲa a nōon pi kwoshini ne, â nōon pi ni pwanju'ɔ.

Pa li ɲa ɲkieɲ ngan pin fā'o

⁹ A pie ɲa khwā pɔ pi yi ta'anju'ɔ. Pīna yaon ɲa a phi ne ɲkieɲ yie, nthi a tini ɲkuon yaon ɲa a pwa ne. ¹⁰ P̄ei khwā non p̄ei nɔ ha'an a pie ɲa pa liɲ khwā non ne. Nɔn fā'o ni'in njù'ɔ mon gha'o nu non vichəi. ¹¹ Ki'i ndī'ə, ka fā'a pi shishi'i, fā'o jijwe ni'in njù'ɔ, fā'a mbhɔ Taathɔ ni ta'anju'ɔ. ¹² Fā'o pwanju'ɔ mon kwà'a, ntii shii mon ngə'i, luon Minnwi ki jwe. ¹³ Fe pa yaon nɔ pi'i nu chà ngwa Minnwi pi taonɲaon. Nōon pwapun ni pa ghini ha'an pugu kra ghɔ ne.

¹⁴ Luon mbɔɔ mfe ni ngwa pe ɲa pugu fe ngə'i ve ne, ki'i nchɔnɔ vugu, luon pi mbɔɔ mfe ni pugu. ¹⁵ Fā'o pwanju'ɔ p̄ei pa ngwa pe ɲa pugu fā'o pwanju'ɔ ne, ɲkəi p̄ei pa ngwa pe ɲa pugu kəi nu ne. ¹⁶ P̄ei chhɔ shi'i ni ta'anɲgi shina p̄ei. Ki'i mā'an ntinta'o, p̄ei chi kwò p̄ei pa ngwa ɲa yugu lo mbɔ ne. Ki'i p̄ei pī'i ni pa non p̄ei ɲa p̄ei pɔ pi pa ghan shiethɔ.

¹⁷ Ki'i p̄ei lu'u phi ni phi, ndɔ p̄ei kāa pi nɔ chwīe nu nnu ɲa a yi chiichii ligi nguon ngwa ne. ¹⁸ A nji'ε, nɔ ha'an nguon nnu mbɔ pi mbhɔ ghɔ, p̄ei chhɔ mon ta'anɲgi p̄ei pa nguon ngwa ghao. ¹⁹ Ki'i p̄ei lu'u phi ha'an pi chwīe mbin

pəi nɛ, ma ŋkiɛŋ liŋ paŋ, ndɔ ka mien pi shina
ni pigitua Minnwi, nthɛ ɲa pi nā'an ɲa,
"Taathɔ chhu ɲa, 'Mfā'o nji nɔ fɛ nu njó, ñshi
nthu."

²⁰ Nwa'anli Minnwi ka chhu pi ɲa,
"Nji njia mbina yɔ, ɔ fɛ maon ji ghɔ,
ti njù'ɔ yi njaon, ɔ fɛ yaon nnu ghɔ,
mon chwīe nu nɛnɛ, ɔ shi mā'an lrithɔ tho yu."
²¹ Ki'i phi gha'a ghɔ ndɔ ka gha'a phi gha'a ni
shi'i.

13

Ya'o nchò pa thishi

¹ Sheshenon ya'o nchò pa thishi ha'an pugu
sha'a nu nɛ. Nthɛ ɲa yichəi nthishi lo mbo
ki lo ndhɔ pi mbhɔ Minnwi, pɛ ha'an pugu pɔ
nɛ nū'ɔŋ Minnwi nū'ɔŋ vugu. ² Nthɛ yie ghɔ,
sheshenon ɲa a tinithɔ ni pa thishi nɛ, chhɔ
ntinithɔ pi ni yaon ha'an Minnwi nū'ɔŋ nɛ, ndɔ
ŋgwa pɛ ɲa pugu tinithɔ nɛ shi mfā'o njó mbin
pugu. ³ Nthɛ ɲa pa ŋgwa ha'an pugu fā'o mbha
nnu shi'i nɛ shi lo nji'i mfā'o nɔ pɔgɔ nu pa ghan
sha'a ŋgwa, ndɔ ghan chwīe nnu piphi fā'o nɔ
pɔgɔ nu. ɔ tā'a nu ki lo mbɔgɔ pa ŋgwa pɛ ha'an
pugu pa thishi nɛ? ɔ chwīe nɛ nnu ha'an a yi
shi'i nɛ, kan pugu shi mbin ghɔ. ⁴ Nthɛ ɲa a
ŋgan fā'a Minnwi nthɛ pɔ nu mɔ shi'i. Ndɔ ɔ
nchwīe nnu ha'an a lo nji'i ŋkā'o nɛ, ɔ fā'o pɔgɔ
gu nthɛ vugu, nthɛ ɲa pugu fā'o nji nɔ fɛ nu njó.
Nthɛ ɲa a ŋgan fā'a Minnwi nɔ fɛ nu njó Minnwi
ni pa ŋgwa pɛ ha'an pugu chwīe phi nɛ. ⁵ Nthɛ
yie ghɔ, â yī'i ɲa ŋon ya'o nchò pa thishi pighɔ,

ki lo ngu'ɔ nthe pi pɔgo njɔ Minnwi, mbini nthe pi yaon ɲa ɲganthɔ yi chhu ne. ⁶ Nthe ɲa a pɔ nthe pi yie ɲa pɛi ghà mā'an taashi, nthe ɲa pa thishi fā'a pi mbhɔ Minnwi ndii ɲa pugu chwīe fā'a yugu ne. ⁷ Pɛi pe ni nguon ɲgwa yaon ɲa a pie ɲa pɛi pe ni pugu ne, p̂ɛi pe taashi ni ɲgan kwe taashi, ä mbo taashi ɲkuon pa yaon ɲa pɛi fā'o ne, p̂ɛi pe ni ghan kwe pi, ä mbo pi pɔgo nu, p̂ɛi pɔgo ɲon ɲa a pie ɲa pɛi pɔgo vi ne, ä mbo pi gha'o nu, p̂ɛi gha'o ɲon ɲa a pie ɲa pɛi gha'o ne.

Nū'ɔɲ nu gɪ ntɔgo pi ɲkuon khwǎ

⁸ Ki'i ɲkrù ɲon pɔ puɲ pɛi, ta'a ɲkrù ɲa a pie ɲa pɛi fā'o ne pɔ ɲa pɛi khwā non pɛi. Nthe ɲa ɲon ɲa a khwā pichɛi ɲgwa ne nū'ɔɲ gɪ. ⁹ Nthe ɲa pa kina ɲa a chhu ɲa, "Ki'i ɲgan lan kwo shúon, ki'i njwi ɲon, ki'i njōo, ki'i nshōro yaon ɲon nduon ne," pugu pa pichɛi gɪ nduon ne chiri mbo mon yei ta'a chrà, "Khwā taakuo yo nɔ ha'an ɔ khwā non ne." ¹⁰ Nthe ɲa ɲon ɲa a fā'o khwǎ ne shi'a nchwīe phi mbin taakuo yi, nthe yie ghɔ, khwā nu ɲgwa pɔ pi nū'ɔɲ nu gɪ.

¹¹ Nɔ pigi nu, pɛi ji ɲa ndii kwo ghēi. Ndi thɔ ɲa pɛi fā'o nɔ wū'u nu lōgo. Nthe ɲa lūgu nu yia kwo para ndwe nchaa ha'an a ni mbo ndii ɲa pia ni mfúon mbin ne. ¹² Tu'u kwo ya ɲgēi, mbhi kwo lan nu. Nenne, p̂ia mī'an ɲguon mbha fā'a moon njin, mā'an maon nchhò lí'ɛ. ¹³ A pie ɲa p̂ia chhɔ chɔmbhi yia mon shendaon ɲa a kā'o ne nɔ ɲgwa ɲa pugu chhɔ pi mon lí'ɛ. Ki lo mbo pi mon pa ji ki tou pugu pa nnu nu mbaa, ki lo mbo pi mon kwo nu shúon pugu pa mbha nnu

totrɔ, ki lo mbo pi mon fè'i pugu kighi'ə. ¹⁴ Ndo p̄əi gwɛ Jisho Krishto, mbo Taathɔ, nɔ ha'an non ghà ngwɛ ndhwí nɛ, ki lo mfe sheshe shina ni freinon yəi nɔ chwīe nu nnu ye na a khwā nɛ.

14

Ki'i ngwēin nđin ghɔ nɔ ngusha'a

¹ P̄əi pin non na a lo nji'i ntini mon pin shi'i nɛ, ndo ki lo nji'i ntho mfā'o pi mindoundou p̄əi pugu nthe yugu nnu na pugu ji nɛ. ² Yichəi non fā'o pin na minthe a ji sheshe yaon, ndo non na a lo nji'i ntini mon pin nɛ kru pi wu'ɔ pa mbiga. ³ Ki'i non na a ji nguon yaon nɛ chī'ə non na a jī pichəi pa yaon nɛ, ndo ki'i non na a jī nɛ līi non na a ji nguon yaon nɛ nɔ ngusha'a, nthe na Minnwi pin vi. ⁴ ɔ pɔ pi gɔ nɔ tuo nu muon fā'a non nduon nɔ ngusha'a? A fā'o taathɔ vi nji nɔ chhu nu na a thi a tini ki na a shi ngū, ndo a shi nthi a tini nthe na Taathɔ fā'o nji nɔ chwīe nu a titi.

⁵ Yichəi non lōgɔ yichəi llé na a gha'o ncha yichəi. Yichəi non lōgɔ ji na nguon llé pɔ ndindi. Sheshenon fā'o tininju'ɔ na ji nnu na a pī'i nɛ kā'o. ⁶ Non na a lōgɔ yichəi llé nɔ mme yi nɛ chwīe nne pi nɔ gha'o nu Taathɔ, non na a ji maon nɛ ji pi nɔ gha'o nu Taathɔ, nthe na a fe tōo nu ni Minnwi. Non na a lo nji pichəi pa maon nɛ, mien ki ji pi nɔ gha'o nu Taathɔ, mfe tōo nu ni Minnwi. ⁷ Nthe na kan ta'a non via shi'a nchhɔ mbhi nthe pi non yi ndo pa'a kan ta'a non via lo nkhu nthe pi non yi. ⁸ Nthe na pia nchhɔ mbhi kan pia chhɔ nthe pi Taathɔ, ti pia nkhu kan pia

khu nthe pi Taathɔ. Nne ki'ε, ki pia chhɔ pi mbhi ki pia kukhu, pia pɔ pi yi Taathɔ. ⁹ Nthe ɲa a nnu ɲa Krishto ni ɲkhu mbini nu'un ɲfā'o chɔmbhi nthe yie nε, nne ɲa minthe a pɔ Taathɔ pa ɲgwa khu pugu pa ɲgwa maon.

¹⁰ Ɔ wēin ndin ghɔ nɔ ɲgusha'a nthe khɔ? Ki gò, a chwīe khɔ ɔ chī'ə ndin ghɔ? Nguon yia ghao lε nthi shá'a shhi faan shá'a Minnwi. ¹¹ Nthe ɲa pi nā'an ɲa,

“Taathɔ chhu ɲa, ‘Shishini, nɔ ha'an nchhɔ mbhi nε, ɲguon kwére shi ɲkwi shhi mu, ɲguon ɲgwa fε ndigha'o ni Minnwi shhente.’”

¹² Nne ki'ε, sheshenon via ma mfe khwè ni Minnwi nɔ pa nnu pε ɲa a chwīe nε.

Ki'i nchwīe pichəi ɲgwa gū mon pin yugu

¹³ Nthe yie, ki'i ɲon līi ndin vi nɔ ɲgusha'a. Pəi ka lōgɔ nthi məi pi ɲa mba'a pəi nu'un nū'on ki'ingini ki ntàra nɔ shendaon ndin via. ¹⁴ Ntɔgɔ pi nɔ pɔ nu ta'a yi pigi Taathɔ mbɔ Jishɔ, ɲji ndɔ ɲfā'o tininju'ɔ ɲa yichəi yaon lɔ mbɔ yi fuo ni nduthɔ yi, ndɔ a yi fuo ni ɲon ɲa a pī'i ɲa a yi fuo nε. ¹⁵ Nthe ɲa ɲjù'ɔ ndin ghɔ mbigi ntɔgɔ pi ɲkuon yaon ɲa ɔ ji nu nε, kan ɔ lɔ nu'un nchhɔ chɔmbhi yɔ pi mon khwă. Ki'i mbiri ɲon ɲa Krishto khu nthe vi nε ntɔgɔ pi ɲkuon maon ɲa ɔ ji nu nε. ¹⁶ Nne ki'i pəi chwīe yaon ɲa a pɔ pi yaon shi'i ni pəi nε, pi chrā chrà piphī nthe yie. ¹⁷ Nthe ɲa Sha'afuon Minnwi lɔ ɲji'i mbɔ pi nnu ji nu maon pugu pa nnu nu yaon. Ndɔ a pɔ pi nnu chhɔ nu chɔmbhi ndindi pugu pa ghighri ni pwanju'ɔ mon Jijwe Minnwi.

18 Minnwi ghà mfā'ò pwatua, ηgwamishua pini mbinj sheshenon ηa a fā'a mbhō Krishto nenne nε.

19 Nenne ki'ε, p̄ia k̄āa nō tei nu pi njin yaon ηa a tho ni ta'anggi pugu pa ghēre nu pichēi ghan pinj nō ku'ō nu. 20 Ki'i nji'i mbiri fā'a Minnwi nthe maon ji. Shishini, ηguon yaon ghao yi taontaon ndō a lō nji'i ηk̄ā'ō ni sheshenon nō chwīe nu yichēi ηon kōrō nthe yaon ηa a ji nu nε. 21 A pwa mienj nu ki lō ηkru frēi, ki nnu là'ō, ki nchwīe sheshe nnu ηa a shi nchwīe ndinj ghō gū nε.

22 Nū'oj jō nthi ηa o lōgō mon nnu pei nε shina pēi Minnwi. Mbōrō pō ni ηon ηa a lō mbī'i ηa a gū nthe yaon ηa a pinj ηa a k̄ā'ō nε. 23 Ndō sheshenon ηa a fā'ō khuthō nε kwo pō ηgusha'a nō ha'anj a nji, nthe ηa ji nu mi lō nji'i ndhō pi ηkuon pinj yi. Nthe ηa sheshe yaon ηa a lō nji'i ndhō pi mon pinj nε, pō pi phi.

15

Lì llo mbhō Krishto

1 Pia ηa pia tini mon pinj nε fā'ō nō ghēre nu pa ηgwa pε ηa pugu lō nja ntini nε pugu tienj lr̄i yugu ki lō ηgu'ō nchwīe pi ηa a pwa yia túa.

2 Sheshenon via chwīe pi ηa túa taakuo yi pwa, nthe pō nu mi shi'i, ηkugwi vi a ku'ō mon pinj.

3 Nthe ηa Krishto shini ndō ηgu'ō nchwīe pi ηa túa yi pwa, ndō nō ha'anj pi nā'anj nε, "Pa wé'i ηa pi wé'i v̄ei nō nε shwi'i mbinj mu."* 4 Nthe ηa sheshe yaon ηa pi ni nā'anj lleshhi nε, pi ni

* 15:3 15:3 Nwa'anji Nkh̄i 69:9.

nā'an pi nɔ tigi nu via, nne ɲa ntɔgɔ ɲkuon tiishii pugu pa mā'an ɲjù'ɔ llo mon ɲwa'anli Minnwi, minthe pia fā'o kwà'a. ⁵ Nduon ɲa Minnwi, ɲa tiishii pugu pa mā'an ɲjù'ɔ llo mbho yu ne, fe ɲi ni pɛi nɔ chho nu mon ta'anggi, nne nchwie ɲkwan ha'an Krishto Jisho ni nchwie ne, ⁶ ɲa ɲguon yɛi ghao chini ni ta'anggi mfe ndigha'o ni Minnwi ndo mbo Taa Taatho via Jisho Krishto.

⁷ Nthe yie gho, pɛi pin pa lin pɛi, wu'ɔ nɔ ha'an Krishto pin vɛi ne. Pɛi chwie nne nɔ fe nu ndigha'o ni Minnwi. ⁸ Nthe ɲa nchhu ni pɛi ɲa Krishto ni ɲgū muon fà'a nthe pa ɲgwa Juu nɔ nɔon nu ɲa Minnwi ɲgan nnu shini, nɔ chwie nu nnu ha'an a ni ɲkā'a ni pa ɲkhu taa, ⁹ pugu pa nne ɲa minthe pa ɲgwa taon nduon fe ndigha'o ni Minnwi nthe kwoshini yi. Nɔ ha'an pi nā'an ne,

“Nthe yie gho, nshi ɲga'o gho shina pa ɲgwa taon nduon,
nshi njrāo ɲkhǐ nɔ gha'o nu ligi yo.”

¹⁰ Ndo a pini nu'un nchhu ɲkamu'on ɲa,
“Pa ɲgwa taon nduon, pɛi fā'o pwanju'ɔ, pɛi pa ɲgwa Minnwi.”

¹¹ Mbin nchhu ɲa,
“Nguon yɛi ha'an pɛi ɲgwa taon nduon ne, gha'o Taatho,
ɲguon pa ɲgwa ghao gha'o vi.”

¹² Ndo Ishaya pini nchhu ɲa,
“Ndāa yaon Jeshe shi ntho,
a shi ɲrei shhe nɔ sha'a nu pa ɲgwa taon nduon,
pa ɲgwa taon nduon fā'o kwà'a mbin yu.”

¹³ Minnwi ña a ghà mfe kwà'a ñe linaon vèi ni ñguon pwanju'ò pugu pa ghighri nò ha'an pèi piñ vi ñe, ñne ña minthe kwà'a yèi ghèi shhi ñku'ò nu ntògò pi ñkuon ñji Jijwe Minnwi.

Pòò pò pi ñgan fà'a ña pi taon ni pa ñgwa taon nduon

¹⁴ Mmu nduthò a, fā'ò ñkien ntou tininju'ò nthe vèi, ma pa lñ pan, ña pèi ni nduthò yèi linaon ni shi'i pugu pa ñguon lina ti minthe pèi tigi non pèi. ¹⁵ Ndo ñā'an pichèi pa nnu ki lo mfā'ò pògò gu ñenne nò kwiñ nu vèi ñkamu'on nthe pwapuñ ha'an Minnwi fe vèi ¹⁶ nò pò nu ñgan fà'a Krishto Jishò ni pa ñgwa taon nduon. Mfā'a nu nò ñgan fe'ingien Minnwi moñ chii nu pwa pisha'akho llo mbho Minnwi, ñne ña minthe pa ñgwa taon nduon pò yaon fe ha'an Minnwi piñ ñe, ha'an pi tere nū'on ni Minnwi ntògò pi mbho Jijwe Minnwi.

¹⁷ Moñ pò nu ta'a yi pigi Krishto Jishò ki'è, minthe ñtene ni fà'a a nthe Minnwi. ¹⁸ Nthe ña mba'a ñji'i ñgèi shhi nò chrā nu ñkuon sheshe nnu ñkien nnu ha'an Krishto fā'a ntògò mbiñ mu nò chwīe nu pa ñgwa taon nduon ya'ò nchò Minnwi. Pugu fā'ò ya'ò nchò yei ntògò pi ñkuon nnu ña ñchrā ndò nchwīe ñe, ¹⁹ pugu pa ñji li, ni pa nnu ghraoghrao pugu pa ñji Jijwe Minnwi. Ñenne, mī'ey nchii pwa pisha'akho nthe ligi Krishto llo Jerushalein ti ñgèi nchəin Ilirikun.

²⁰ Nne, a khwā njù'ò a nò chii nu pwa pisha'akho nò li'i ha'an pi lo naa nchii nnu Krishto ñgwa ya'ò ñe, ñne ña ki'i ñkrao ñkuon

kwonda ha'an a ni'in njon nduon, ²¹ ndo no ha'an pi na'an ne,

"Pa ngwa ha'an pi shi ya'a ma nchrā ni pugu nthe vi ne shi njai,
 ndo ngwa ha'an pugu shini ndo naa ma nja'o ne shi nji."[†]

Kà'a Pɔɔ nɔ kra nu la'ataon Roma

²² Yei nnu ha'an a chwīe m̄fā'o kī'ingini ntou ndii nɔ thɔ nu njai v̄ai ne. ²³ Ndo ndwe ŋa m̄'ey fā'a a mon pei krao ŋei li'i ne pugu pa ŋa ŋki kwo yūa nu nɔ ntou ŋga'o nɔ thɔ nu njai v̄ai ne, ²⁴ m̄bī'i nu ŋa n̄shi njai v̄ai nɔ muun kuo ndii nɔ ha'an n̄shi ntogo ŋḡei nu Ship̄eiŋ ne, nne ŋa p̄ai gh̄ere a nɔ nyien a ndii ŋa ŋkwo fā'o pwanju'o nɔ chhɔ nu pia ka'a nɔ muun kuo ndii ne.

²⁵ Ndo ndwe, ŋḡei pi Jerushaleiŋ nɔ fe nu gh̄ere ni pa ngwa Minnwi pi taon̄taon̄ fɔ. ²⁶ Nthe ŋa pa choshi Mashedonia pugu Akaya ni mfā'o pwatua nɔ fe nu pa maon, pi gh̄ere pa ghan̄ pou shina pa ngwa Minnwi pi taon̄taon̄ Jerushaleiŋ nɔ ghɔ. ²⁷ Nthe ŋa pugu ni mfā'o pwanju'o nɔ chwīe nu nne, ndo shishini, a yī'i ni pugu nɔ gh̄ere nu vugu. Nthe ŋa nɔ ha'an ngwa taon̄ nduon fā'o ghr̄a mon m̄borɔ mon Jijwe ŋa a yi pa ngwa Juu ne, pa ngwa taon̄ nduon ŋkaa pugu fā'o nɔ l̄go nu pa maon pugu ha'an pugu fā'o ne ŋḡere vugu nɔ. ²⁸ Nthe yie ghɔ, ndii ŋa n̄shi ŋkwo m̄'ey yei fā'a ne, ŋkwo fe maon pighɔ ŋa pi ni mā'an ne ni pugu, n̄shi ŋḡei Ship̄eiŋ, ŋga ŋḡei nu, n̄togo

[†] **15:21** 15:21 Ishaya 52:15.

njəi vəi. ²⁹ Nji ɲa ndii ɲa ɲshi ntho nu njəi vəi nɛ, ɲshi ntho ni mboro linaon llo mbho Krishto.

³⁰ Ndīgəi vəi ma pa lɪŋ paŋ, ntogo pi mbho Jisho Krishto, mbo Taatho via, pugu pa khwă lo mbho Jijwe Minnwi, ɲa p̄ia ch̄iri tho yia ka'a ɲkara'a mon luon Minnwi mfe vəi, ³¹ ɲa ki'i ɲgwa pɛ ha'an pugu lo nji'i mbiŋ Minnwi Judia nɛ fe ɲgə'i vəi pugu pa ɲa pa ɲgwa Minnwi pi taontaon ha'an pugu po Jerushaleiŋ nɛ piŋ fà'a a, ³² nne ɲa, ni piŋ Minnwi, minthe ɲtho njəi vəi mon pwanju'ɔ, mfā'o mā'an ghr̄i shina pəi.

³³ Minnwi ɲa a ghà mfe gh̄ighri nɛ po pəi pugu ghao. A yie.

16

Pɔɔ mā'an chrà pa shuon pi

¹ Mbiŋ ni pəi ɲa Foebe po pi ɲkien ɲon, a ndiŋ via yi miŋgwe ɲa a muon fà'a choshi Kenkria nɛ. ² Pəi tuo vi shi'i mon ligi Taatho mon ɲkwan shendaon ɲa a kà'o ni ɲgwa Minnwi pi taontaon nɛ, ɲgɛrɛ vi ni ɲguon pa yaon ha'an a tā'a nu mbho pəi nɛ, nthe ɲa ju ndutho yi kwo gh̄erɛ ntou pa ɲgwa ti mfe ni ndutho a ɲkaa mu.

³ Pəi chrà ni Prishika* pugu Akwila mbo pakwo fà'a paŋ mon fā'a nu fà'a Krishto Jisho ⁴ pugu ni ntogo mon gu ni chombhi yugu nthe a. Mfe tōo nu ni pugu, ki lo ɲgu'ɔ mbo pi mmu, ɲguon pa choshi pa ɲgwa taon nduon tōo ɲkaa pugu. ⁵ Chrà ni choshi ha'an a po nda pugu nɛ ɲkaa pugu.

* **16:3** 16:3 Prishika po pi yichəi ligi Prishila.

Chrā ni ŋkien ndīŋ a mbo Epainetu ŋa a ni mbo fūon ŋon nō piŋ nu Krishto Eshia nē. ⁶ Chrā ni Meri ŋa a ya mfā'a nthe vōi nē. ⁷ Chrā ni Androniku pugu Junia, mbo pa līŋ paŋ ha'an pugu pa Juu ndo mbo pakwo paŋ ha'an pigi pugu ni mbo mon chēiŋ nē. Pa ghaŋ ntaon Jisho ya nji vugu ndo pugu ni fūon mbiŋ Krishto ŋkaon maa mbiŋ. ⁸ Chrā ni Ampliatu mbo ŋkien ndīŋ a mon Taatho. ⁹ Chrā ni Ubanu mbo pakwo fā'a pia mon Krishto pugu Shitaki ŋkien ndīŋ a.

¹⁰ Chrā ni Apele, mbo ŋkien ŋon ŋa pi piŋ vi mon Krishto nē. Chrā ni pa ŋgwa ha'an pugu pō mon mbaanda Arishtobulu nē. ¹¹ Chrā ni Herodion mbo ndīŋ a ŋon Juu. Chrā ni ŋgwa pē ŋa pugu piŋ Taatho, ŋa pugu pō mon mbaanda Nakishu. ¹² Chrā ni Trifaina pugu Trifosha mbo pa ghaŋ fā'a mon Taatho, chrā ni ŋkien ndīŋ via Peshu ŋa a ya mfā'a shishi'i mon Taatho nē. ¹³ Chrā ni Rufushi, ŋa pi chu'ō vi mon Taatho pugu mūuŋ vi ŋkaa yu, ha'an a pō nō mūuŋ a ŋkaa mu nē.

¹⁴ Chrā ni Ashiŋkritu, ni Flegon ni Hemeshi ni Patroba, ni Hema pugu pa pichēi pa līŋ ŋa pugu pugu pō ka'a nē. ¹⁵ Chrā ni Filologu ni Julia, ni Nereu pugu ndīŋ vi yi miŋgwe pugu Olimpa pugu pa ŋguon pa ŋgwa Minnwi pi taonŋaon ŋa pugu pugu pō ka'a nē. ¹⁶ Pēi chrā ni non pēi shishi'i ni paŋ nu non. Ŋguon pa choshi Krishto chrā ni pēi.

Ndugwi ntigi pugu pa mā'an nu chrā

¹⁷ Ndīgōi vōi, ma pa līŋ paŋ, pēi chho ndina pa ŋgwa pē ŋa pugu tho ni pa minduonduon,

ntho nū'ɔŋ pa ki'ingini ki lo ntho nje'i pi pa nnu ha'an pi ni nje'i vɛi nɔ gho ne, pɛi lɛ'i vugu. ¹⁸ Nthe ŋa ŋkwan ŋgwa pi ne lo nji'i ntho mfā'a pi mbhɔ Krishto Taathɔ via, pugu fā'a nthe pi nji puŋ yugu. Ni pa chrà lilin pugu pa chrà fii ŋgwa, pugu fii ŋgwa pɛ ŋa pugu lo nja nji nnu ne. ¹⁹ Nthe ŋa ŋguon ŋgwa ji fi'i ŋkwan ha'an pɛi ya'o nchò ne, nne mfā'o pwanju'ɔ nthe vɛi, ndo ntā'a nu ŋa pɛi fā'o shiethɔ ni pa yaon ha'an a pwa ne, ndo mbhɔ yɛi pɔ yi wo mon chwīe nu nnu ŋa a phi ne. ²⁰ Minnwi ŋgan fe ghighri tɔthɔ nwī'in thɔ Shata la'o kwò pɛi. Pwapuŋ Taathɔ via mbɔ Jishɔ Krishto pɔ ni pɛi ghao.

²¹ Timoti mbɔ ŋgan kwò fā'a a mā'an chrà yɛi, Lushio pugu Jashon ni Shoshipata mbɔ pa lin pan llo mon shina pa Juu mā'an chrà yɛi ŋkaa pugu.

²² Mmu Tetiu, mbɔ ŋon ŋa a nā'an ŋwa'anli yei ne, mā'an chrà yɛi mon Taathɔ.

²³ Gayu, mbɔ ŋon ha'an nda'a nu nda yu, choshi nii pi nda yu ne mā'an chrà yɛi. Erashitu mbɔ ŋgan lēin mbin la'ataon yei pugu ndin via Kwatu mā'an chrà yɛi. ²⁴ [Pwapuŋ Taathɔ via mbɔ Jishɔ Krishto pɔ ni pɛi ghao. A yie.]

²⁵ Ndwe, pia fe ndigha'o ni Minnwi. A fā'o ghrī nɔ chwīe nu ɔ thi a tini mon pin yɔ ŋkwan ha'an pwa pisha'akhɔ a ŋa nchii nu nthe Jishɔ Krishto pugu pa ŋkwan ha'an pi nōon nnu shini ŋa a ni mbɔ yi lēin nɔ ntaan ndii ne, ²⁶ ndo ndwe nnu shini gho taon pāa ntɔgɔ pi ŋkuon pa nnu ha'an pa njɛli'i Minnwi ni nā'an ne, pugu pa ŋkwan ha'an gī Minnwi ha'an a lo mfā'o njē yi pugu ndugwi yi chhu ne, pi chwīe ŋguon pa taon taon

ji, nne ña ñguonj ñgwa piñ ndo mfā'o ya'o nchò.
²⁷ Ndigha'o ki ndugwi yi tɔgɔ mbhɔ Jishɔ Krishto
mbɔ ni ta'a Minnwi ña a wu'ɔ ju tɛ'i vi ña a fā'o
shiethɔ nɛ! A yie.

Nwa'anli Kin a Fhi

Bambalang: Nwa'anli Kin a Fhi (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bambalang

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

850ef3bb-da84-57bb-be90-e9077e8294e0